

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LX Nr. 24

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER]

27, 1980

KAINA 25 c.

KASDIEN

**KĄ SIGNALIZUOJA
MUMS, KAIP LIETUVIAMS
NEJAUGI NORI KARO?
NEBĖRA ŠANCU**

Ką naujo atneš naujo prez. Ronald Reagano administracija, daug galvoti nereikia. Visas svietas žino, kad per ateinančius ketverius metus Amerikos politinis gyvenimas pasuks į dešinę.

Šiam pusuky į dešinę yra pavojingiausias dar spartesnis ginklavimasis. Jau atvirai kalbama, kad sekantis karinis biudžetas bus padidintas \$20 milijonų socialinių programų sąskaiton. Vadinasi, bus siekiama daugiau ginklų, mažiau sviesto.

O kaip žinia, ginklavimasis kelia liaudies skurdėjimą. Iš ginklavimosi tunka tik karinė pramonė su savo satelitais—kitais bizniais.

...

Mums, kaip lietuviams, didžiausias galvosūkis naujosios administracijos politika Tarybų Sąjungos atžvilgiu, nes senoji mūsų gimtinė bei tėvų žemė Tarybų Sąjungos sudėtyje.

Nuo JAV-TSRS santykių daug priklauso ir mūsų emigracijoje ryšiai su tauta Nemuno krašte. Kadangi dar nesame nutautę, tebesame etninė grupė, jos egzistavimas kiekvienam mums rūpi, o mūsų grupės egzistavimas kaip tik ir priklauso nuo ryšių su tauta.

Bet kaip rodo visi ženklai, JAV-TSRS santykiai bus sprendžiami iš jėgos pozicijų. Kokios rūšies tokie santykiai esti, komentarų nereikia. reikia.

...

Prez. Carteris rinkiminės kampanijos metu kėlė šūki, kad šie prezidento rinkimai lems pasauliui karą ar taiką. Vadinasi, jeigu Ronald Reaganas bus išrinktas—bus karas. Na, ir Reaganas tapo išrinktas!

Nejaugi Amerikos liaudis nori karo? Ne, nenori. Bet balsas už Carterį irgi nebuvo balsas už taiką, kai jis irgi už didesnę ginklavimąsi ir už derybas iš jėgos pozicijų, o be to, dar netgi užgesino ginkluotės apribojimui švieselę—SALT II sutartį.

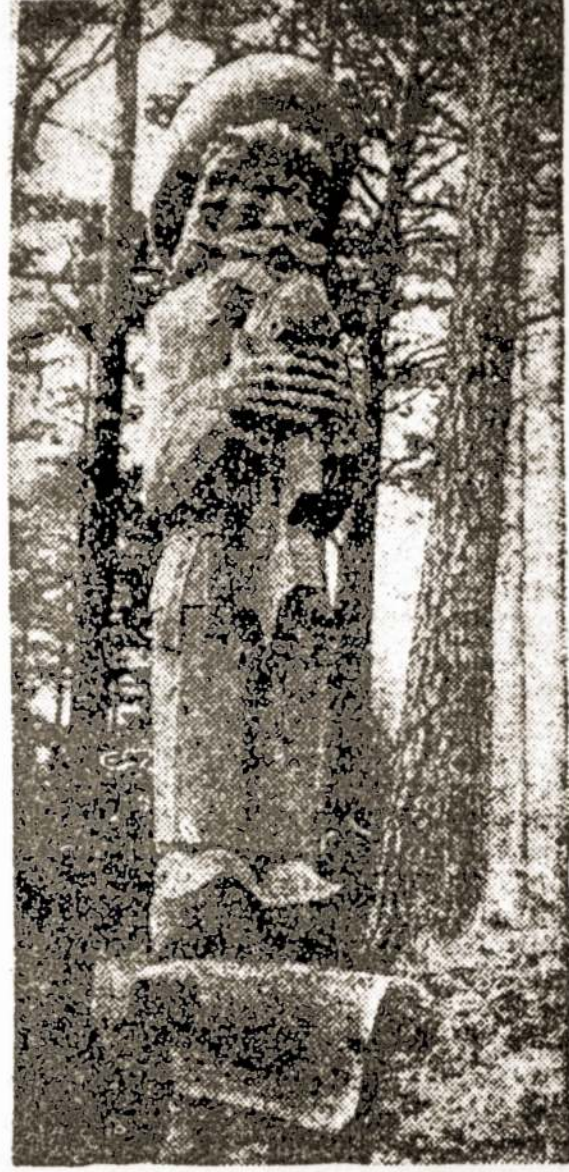
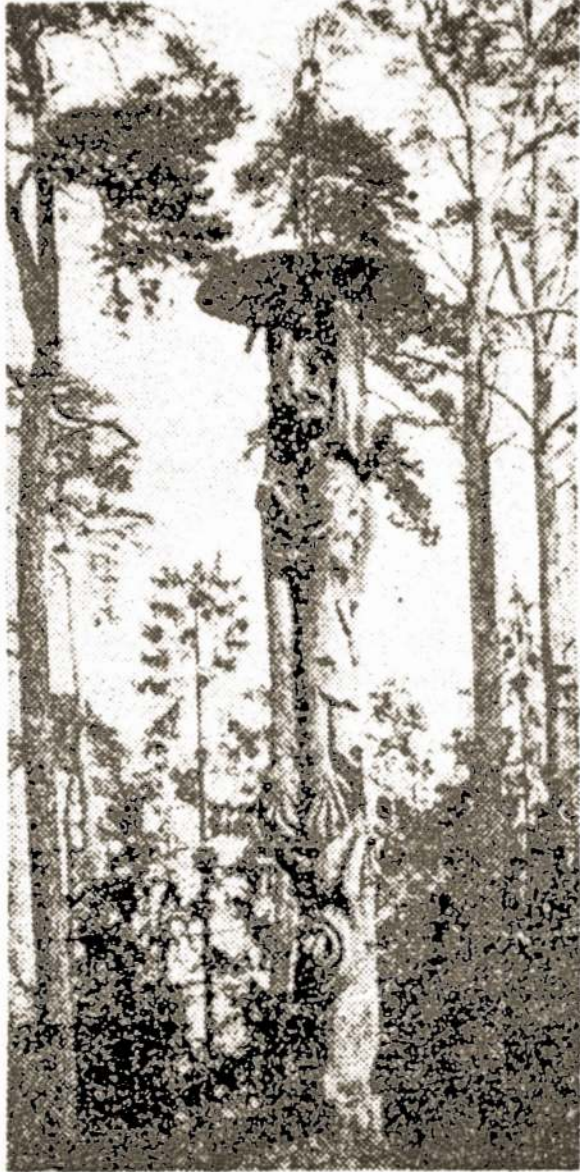
Žmonės balsavo už neišbandytą blogybę. Carteris išbandytas, Reaganas dar ne. Buvo pasirinkti ir mažesnių partijų kandidatai. Betgi Amerikoje rinkimus lemia milijonai dolerių. Jie buvo Carterio ir Reagano pusėje.

...

Karo grėsmė ant žmonijos kabo kaip Damoklio kardas. Bile kada gali kilti Artimuose Rytuose, gali išsivystyti ir kituose pasaulio rajonuose, kur rusena karo židiniai.

O labiausiai pasaulinis karas gali kilti, kad imperializmas baigia prieiti liepto galą, vis labiau jam po

Liaudies meistrai puošia Lietuvą

Juodkrantėje liaudies meistrų darbai: Virginijus Balceras "Kipšukas", Jono Laukaus "Pasaka", Algimanto Kuliešos "Žvejys".

Nuo seno žmonių mėgstamas gražus Juodkrantės kampelis, vadinamas Raganų kalnu. Išgirdęs apie liaudies meistrų dabinamas įžymes nes respublikos vietas, ilgametis Juodkrantės girininkas J. Stanyšs ėmė rūpintis Neringos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoją R. Kizevičių, girdi, kvieskime ažuolų drožėjus ir iš naujo parodykime žmonėms Raganų kalno gražumą, gražinkime jam buvusį vardą. Praėjusių metų rugpjūtyje, lyg

kojomis darosi karšta. Bruzda prieš jį Lotynų Amerikos tautos, bruzda Afrikos, Azijos tautos, bruzda visur.

O žvėris, kai jam blogai, pasidaro piktas. Netgi žuvis, užkibus ant meškerės kabliuko, pritraukta prie kranto, daro drastiškus ėjimus, stengdamasi išsigelbėti.

...

Priešistoriniais laikais kanibalizmas buvo laikomas natūraliu dalyku. Savo laiku vergija bei baudžiaiva buvo laikomi natūraliais dalykais. Šiais laikais imperializmas, kurio gyslomis teka karo kraujas, irgi daug kas laiko natūraliu dalyku.

Gal buvo kada natūralus, bet nebe šiandien, kai žmonija baigia išlipti į aukštesnę civilizacijos pakopą. Imperializmui išsigelbėti nebėra galimybių, jam belieka sukelti karą ir nusižudyti.

...

Mieli skaitytojai, atminkite, jog šiuo metu vyksta prenumeratų atnaujinimo vėjus. Padėkite vajininkams, kad nė vienas neliktute neatsinaujinę savo prenumeratos.

S. J. Jokubka

burtų lazdele pamojus, Raganų kalnas ėmė atgimti: dvidešimt septyni liaudies meistrai ir du kalviai čia pastatė 25 skulptūrinius ažuolus.

Bet darbų pasirodė per mažą, liko neužbaigta kalno viršūnė. Visi nusprendė, kad reikia dar vienos kūrybinės stovylos. Šįmet, rugpjūčiui įpusėjus, Juodkrantės girininkijos kieme vėl susirinko meistrai tris savaites skobti ažuolus, kalviai kalti metalo.

Iki stovylos atidarymo po Raganų kalną žvalgėsi skulptorius S. Šarapovas ir architektas A. Nasvytis, suko galvas, kaip pasiekti kūrinių ansambliškumo. Stebėjosi, kad per kelis praėjusių ir šių metų mėnesius kalno takeliai pasidarė trigubai platesni. Klaipėdos ekskursijų biuro darbuotojai vėliau paaiškino, kad vasarą Raganų kalną aplanko šimtai ekskursijų. O kur dar pavieniai lankytojai... Po Albingos ir Čiurlionio kelio Raganų kalnas—trečiasis platų atgarsį turis monumentalistikos ansamblis. Jį iškėlė ne tik išpūdinga vieta, bet ir egzotiškos liaudies meistrų skulptūros, Raganų kalną pavertusios pasakos šalimi.

Raganų kalne—pusė šimto liaudies meistrų darbų. Tokios didelės skulptūrų ekspozicijos neturi joks respublikos liaudies monumentalistikos ansamblis. S. Šarapovas ir A. Nasvytis darbus siekė grupuoti pagal siužetą, komponuoti juos taip, kad pagrindiniame take iki "Uošvės liežuvio" iškyšulio, kur stypso visas velnynas ir raganynas, stovėtų "gerieji" personažai.

Kaip visos pasakos, taip ir Raganų kalnas turi stebuklingą raganą, į kurios atlėpusią ausį pakuždėtas noras "išsipildo", turi kėdę, į kurią

atsisėdus "pasveikstama". Kas žino, laikui bėgant, ką jis dar turės, tik svarbiausia, kad čia nebūtų statomi pavieniai prasto meninio

lygio darbai. Atrodytų viskas. Pasaka baigta. Tačiau atsiveikimo vakarą R. Kizevičius pareiškė, kad darbų negana. Ateinančių metų birželyje liaudies meistrai vėl susirinks Juodkrantėje ir pailsėti, ir padirbėti...

Trumpai

— Nacionali Marijume profsąjungos suvaziavime, pakviestas kalbėti kažkoks laivyno admiralas iškėlė mintį, jeigu kiltų karas, laivakrovams darbo būtų pakankamai. Eilinių narių darbuotojas Roy Rydell atšovė: karas būtų branduolinišis ir nebūtų jokių darbų.

— Vidurvakarių fermeriai pasmerkė prez. Carterio susitarimą su Kinija parduoti jai grūdus, kaip politinį ėjimą. Girdi, fermeriai kaip kentėjo, taip kentės dėl embargo Tarybų Sąjungai.

— Massachusetts Aukščiausiasis teismas nusprendė panaikinti mirties bausmę, nes yra antikonstitucinė ir diskriminacinė, daugiausia nukreipta prieš juodos rasės nusikaltėlius.

— Armijos generolas Volney R. Warner, duodamas interviu laikraščiui "Washington Post" pažymėjo, jeigu Artimuose Rytuose stabilizuosis padėtis, dėl jos prakišti 35,000 amerikiečių kareivių, ten dabar esančių, nebūtų didelis nuostolis.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

Balsavo už neišbandytą blogybę

Lapkričio 4 dieną per prezidento rinkimus vieni balsavo už demokratų kandidatą, antri balsavo už respublikonų kandidatą, treči, iš šių dviejų blogybių neturėdami pasirinkimo geresnės blogybės, balsavo už neišbandytą blogybę. Ir kaip žinia, triumfališkai laimėjo respublikonų kandidatas Ronaldas Reaganas, drauge su juo eilė konservatyviškų nuotaukų kandidatų ir senatorių ir kongresmanų postus — Amerika ir toliau pasiliko dešininimo ir reakcionėjimo politiniame kelyje.

Kaip demokratų Carteris, taip respublikonų Reaganas yra vienas ir tas pats. Abu jie yra didžiojo biznio interesų atstovai. Abu jie yra lojalūs Rockefellerio suorganizuotai Trilateral (trišalei) komisijai. Abiems jiems liaudies reikalai terūpi tiek, kiek didžiojo biznio interesams nėra kenksminga. Abu jie iki gyvo kaulo yra kapitalizmo apologetai, imperializmo interesų ir monopolijų užtarėjai.

Respublikonų kandidatui Reaganui laimėjimą lėmė, kad rinkiminės kampanijos metu su juo ėjo didžiojo biznio išbandyti tokie politikieriai kaip Gerald Fordas, Henry Kissingeris . . . Milijonų rinkiminei kampanijai pakako. Bet daugiausia laimėjimą lėmė prez. Carterio nelankstumas kaip užsienio, taip vidaus ekonomikos politikoje.

Nors ir didžiojo biznio interesų prezidentas, ar turėjo daryti tokius drastiškus ėjimus santykiams bloginti su TSRS kaip SALT II sutarties padėjimas į stalčių, grūdų embargo, Olimpiados boikotavimas, jaunimo karinei tarnybai registravimu gąsdinimas. Irano vagies šacho bičiuliškas globojimas; bandymas pagrobtį amerikiečius įkaitus Irane, sukėlęs pasipiktinimą net valdančiosios klasės kai kuriuose politiniuose rateliuose, kad sekretorius Vance net atsistatydino. Arba paimkime infliaciją, nedarbą, socialinių programų siaurimą, naminės naftos kainų neregulavimą . . . Prez. Carteriui lėmė pralaimėjimą, ir drastišką pralaimėjimą.

Respublikonų Reaganas negeresnę blogybę už prez. Carterį. Jis irgi prieš SALT II sutartį, už iš jėgos pozicijų derybas su TSRS, už ginklavimą, kaip ir Carteris už socialinių programų siaurimą, už didesnę mokesčių nurašymą didžiajam bizniui . . . Bet daug žmonių vis tiek balsavo už jį, ir balsavo kaip už neišbandytą blogybę.

Ką išrinktas prezidentas Ronaldas Reaganas duos Amerikos liaudžiai, laikas parodyt. Bet ką geresnio už Carterį, tai tikrai neduos. Amerikos kapitalizmas su savo monopolijoms, daugnacionalinėmis korporacijomis ir imperializmu žlunga. Jeigu dar kiek tą žlugimą galima prilaikyti, tai tik liaudies ir darbo žmonių sąskaita.

SALT II sutartis be atidėliojimo turi būti ratifikuota

Arsenaluose sukrauti ginklai, įsteigtos karinės bazės, paruoštyje būdinčios su branduoliniu užtaisų raketos, bombonešiai ne dėl pasididžiavimo, kad esame ginkluoti, o karui. Valdantys šalies politika bosai nėra tos nuomonės, kad karas yra neišvengiamas, jo nebus. Jeigu jie būtų tokios nuomonės, karinis biudžetas nebūtų didinamas, milijonai ir bilijonai dolerių nebūtų asignuojami ginklams, karinei pramonei neduotų vis daugiau užsakymų.

Pasaulinis karas, kuris būtų branduolinis sugriovimui pasaulio, gali kilti bile kada. Jis gali būti sukeltas apgalvotai, — generolų ir reakininkų ratelių susitarimu pradėti jį nustatytą dieną ir valandą. Taipgi gali išsivystyti iš nedidelių, lokalinių karų. Branduolinį karą gali sukelti ir koks maniakas, prieinantis prie bombos mygtuko. Didelis pavojus branduoliniam karui kilti yra ir per neapsižiūrėjimą, per akcidentą.

Jau du kartu ko tik nekilo branduolinis karas dėl karo užliarmavimo kompiuteriams sutrikus. Praeitais metais lapkričio 9 d., sutrikus kompiuteriui oro pajėgų komandos centre, po minutės užliarmavimo kaip mat bazėse sujudėjo bombonešiai, daugiau kaip 1,000 su branduoliniais užtaisais raketų ko tik nepakilo, federalinės aviacijos centruose radijas kuo skubiausia įspėjo civiliniams lėktuvams leistis iš oro žemėn. Laimė buvo, kad po šešių minučių užliarmavimas buvo paspėtas atšaukti. O jeigu nebūtų buvęs nepaspėtas atšaukti! Priešas nebūtų laukęs kol išaiškės, ar užliarmavimas įvyko per kompiuterio sutrikimą, lygiai būtų paleidęs ir savo raketas.

Šių metų birželio mėnesį vėl buvo toks pat atsitikimas su kompiuteriu. Vėl buvo paspėta išvengti susirėmimo branduolinėmis raketomis. Bet anksčiau ar vėliau gali atsitikti taip, kad nebebus paspėta užliarmavimas atšaukti, kaip nebuvo paspėta 1967 metais Arabų-Izraelio karo metu, kai dėl kompiuterio sutrikimo Izraelio karo laivai apibombardavo JAV lėktuvnešį "Liberty".

Gali būti, jog kompiuteriai netobuli, kad sutrikinėja, nors jie kaštavo bilijonus dolerių. Kad dar daugiau išleistų, gal būtų tobulesni. Bet ar būtų išganymas, kad branduolinis karas negali kilti! Ne, nebūtų. Kad branduolinis karas nekiltų, vienintelis kelias tėra eiti prie nusiginklavimo per SALT sutartis. Štai kodėl SALT II sutartis be atidėliojimo turi būti ratifikuota.

2

DIENOS TEMOMIS

MIČIGANO POLICIJA TURĖS IŠDUOTI

Po penkerius metus trukusio bylinėjimosi ir laimėjus bylą, Mičigano policija turės išduoti tūkstančių žmonių pavardes, įtrauktas į slaptus sąrašus. Juos surašinėjo vadinamas policijos "Red Squad" kaip įtariamus "subversyveje" veikloje. Sąrašuose yra apie 38,000 žmonių pavardžių ir daugiau kaip 400 organizacijų pavadinimų.

Bylą prieš slaptų sąrašų laikymą iškėlė valstijos vartotojų protekcijai asociacijos prezidentas Walter Benkeris. Vėliau prie jo prisidėjo taikos šalininkai ir kiti politiniai aktyvistai.

Advokatų gildijos pareigūnai sako, policija turės visiems, kuriuose nelegaliai sekė, pranešti. Suinteresuoti galės gauti kopijas, kaip ir už ką buvo sekami.

DAUGIAU UŽDIRBO, BET INFILIACIJA SUĖDĖ

Centzo biuro (žmonių surašymo) duomenimis, 1979 metais amerikiečių pajamos, palyginus su 1978 metais, žymiai buvo didesnės, bet tą padidėjimą infliacija suėdė. 1979 metais vidutiniškos šeimos pajamos padidėjo iki \$19,680 per metus, arba 11.6 procento, palyginus su 1978 metų pajamomis. Gi tuo tarpu infliacija padidėjo 11.3 procento.

Duomenys taipgi rodo, kad 1979 metais buvo 25.2 milijonai žmonių, kurių šeimos pajamos per metus buvo mažesnės kaip \$7,412. Be to, tais metais skurdžių armija padidėjo 700,000 žmonių. Daugiausia į skurdžių armiją nuėjo negrų ir ispaniškai kalbančių šeimų.

AMERIKAI TURĖTŲ BŪTI GĖDA

Valdžios tyrinėjimų duomenimis, Amerikoje yra 26.6 milijonai žmonių, kurie neturi jokios sveikatos apdraudos, netgi Medicare. O tai yra 12.6 procento visų gyventojų neapsidraudę ar neapdrausti. Ir tai yra dėl to, kad sveikatos apdraudos kompanijos ir reaciniai biznio interesai nusistatę griežtai prieš visuotinę žmonių sveikatos apdraudą.

Amerikai turėtų būti gėda, kai tik ir rasinė Pietų Afrika neturi visuotinos žmonių sveikatos apdraudos. Išskiriant Ameriką ir rasistinę Pietų Afriką, pasaulyje nėra šalies, kad taip būtų nepaisoma žmonių sveikatos apdraudimo. Kam yra tekę susirgti, žino kaip yra svarbu sveikatos apdrauda. Susirgusiam ir neturinčiam apdraudos esti stačiai tragedija.

PENSININKAMS NIAUKIASI DEBESYS

Laikraštyje "Wall Street Journal" ir kituose didžiuosiuose laikraščiuose, jų tarpe ir "New York Times" vis dažniau pradeda pasirodyti vedamųjų ir straipsnių, kad Social Security pensijos reikėtų pradėti duoti tik sulaukusiems 68 metų amžiaus, kad Social Security pensijos turėtų būti aptaknuotos pajamų mokesčiais, kad nebūtų didinamos lygiagrečiai su pragyvenimo brangėjimu ir t. t.

Laimėjęs rinkimus Ronaldas Reaganas rinkiminės kampanijos metu agitavo, kad senatvės apdrauda būtų laisvas pasirinkimas. Vadina-

si, jaunesnio amžiaus dirbantysis gali ir nemokėti mokesčių Social Security fondui, iš kurio dabar mokamos pensijos seniems žmonėms.

Šiuo infliacijos metu, kai mažalčiai darbininkai vos suveda šeimos biudžeto galus, daug jaunesnio amžiaus dirbančių atsisakytų nuo mokesčių Social Security fondui. Na, ir iš kur būtų mokamos pensijos, kai tam fondui pajamus sumažėtų! Reiktų mažinti pačios Social Security pensijos, iš kurių seniems žmonėms ir taip pragyvenimas nepavydėtinas.

AMERIKOS FIRMOS PRAKIŠA MILIJONUS

Prez. Carterio draudimas neparduoti Tarybų Sąjungai tobulo technologijos, kaip sako Armco firmos pareigūnas G. William Verity, JAV firmoms kelia didžiausius nuostolius. Pavyzdžiui, jo firma su Tarybų Sąjunga buvo susitarusi padaryti už \$350 milijonų biznio. Prezidentui uždraudus, TSRS susitarė tokį biznį padaryti su Prancūzų firma.

Arba tokia firma, kaip Alcoa, buvo susitarus Tarybų Sąjungai parduoti savo produktų net už \$563 milijonus. Prezidentui uždraudus, tarybinį užsakymą atšaukė. Tuo tarpu Tarybų Sąjunga užsakymą davė Vakarų Vokietijos Lockner G. m. b. H. firmai.

Westinghouse dėl prezidento draudimo neteko \$10 milijonų kontrakto su TSRS ir t. t.

TRUMPAI

Areštuotas Joseph Paul Franklin pasisakė, jog jis yra buvęs naxis ir kuklusklanietis. Jis įtariamasis nužudęs 10 žmonių penkiose valstijose ir bandė nužudyti civilinių teisių darbuotoją negrą Vernon Jordon.

— Philadelphia taikos šalininkai buvo pasiuntę aštuonis delegatus į Bulgarijos sostinę Sofiją Pasaulinių tautų taikos parlamentan.

— Prez. Carterio administracija pranešė, kad 1980 metų valstybės biudžetas turi \$59 bilijonus deficito. Kad jis didelis dėl to, kad neapsakomos karinės išlaidos, administracija tyli.

— Kaip praneša Nuclear Regulatory komisija, Tennessee valstijoje branduolinio kuro slaptose dirbtuvėse išgaravo garų daug daugiau, negu buvo apskaičiuota ir, labai galimas daiktas, užnuodijo apie 1,000 žmonių.

— Praeito mėnesio statistikos duomenimis, jau beveik milijonas (970,000) bedarbių prarado viltį rasti darbą ir išsibaigus nedarbo kompensacijai perėjo gyventi iš socialinio aprūpinimo pašalpu.

— Plieno pramonės darbininkų vadovai pasmerkė prez. Carterio užmačią padėti plieno baronams sumodernizuoti fabrikus. Profsąjunga 31 distrikto direktorius J. Balanoff tiesmukai pasakė, jog sumodernizavus fabrikus bus dar daugiau darbininkų paleista iš darbo.

— Amerikoje yra 50 milijonų darbininkų, kurie nepriklauso profsąjungoms. Tai beveik dvigubai daugiau, negu organizuotu.

Vilnis, 1980 lapkričio 27

VARDAN TOS LIETUVOS

[KONSULO E. JUŠKIO KALBA]

[Tęsinys]

TSRS ambasados Vašingtone pirmasis sekretorius konsulas Edmundas Juškys šią kalbą pasakė spalio 5 dieną, "Vilnius" salėje per Lietuvos TSR 40-mečio minėjimą.

Spausdiname ją truputį sutrumpintą skaitytojams, kurie neturėjo progos būti minėjime. Red.

Didieji istoriniai posūkiai tautų gyvenime įmanomi tik tada, kai didžioji tautos dauguma ryžtingai stoja už tokį posūkį. Ir atvirksčiai, kiek beskelbtum tautos vienybės šūkius, tauta nebus vieninga, jeigu vienyti raginama ydingu pagrindu, jeigu nepadedami tai vienybei tvirti, liaudies interesus ir siekius atitinkantys pamatai.

Įžymaus Lietuvos poeto, rašytojo ir visuomenės veikėjo Vinco Kudirkos sukurtoje "Tautos giesmėje", kuri vėliau buvo paskelbta buržuazinės Lietuvos valstybiniu himnu, yra žodžiai: "Vardan tos Lietuvos vienybė teydi". Buržuazija ir jos patikėtiniai per visą buržuazinės diktatūros Lietuvoje laikotarpį nesiliovė kartoję tuos žodžius, ragino vienyti. Tačiau apie kokią tautos vienybę galėjo būti kalba, kai toje tautoje vieni gyveno visko pertekę, o kiti vos vos galėjo arba visai negalėjo sudurti galą su galu? Apie kokią vienybę galėjo būti kalba tarp "Lietūkio", "Pienocentro" ar "Maisto", fabriku ir dvarų šeimininkų iš vienos pusės ir bedarbių, bernų, kumečių, bežemių ir mažžemių valstiečių iš kitos, tarp mokslus baigusiuju ir beveik pusės milijono beraščių ir mažaraščių, tarp dideles algas gavusių ir stambius ūkius valdžiusių dvasininkų ir visų bažnyčių šventorių pakraščius nusėdusių elgetų?

Negalėjo tarp jų būti vienybės ir jos nebuvo. Jeigu viena, mažesnioji tautos dalis išnaudoja ir engia kita, didesniąją tautos dalį, jeigu ta didesnioji tautos dalis, darbe žmonės, lemiantys tautos gerovę, yra skriaudžiami, kilnus tautos vienybės idealas negali būti įgyvendintas.

Pakanka prisiminti karo stovį, kuris buvo paskelbtas ir išbuvo galoje beveik ištisai per visą buržuazijos viešpatavimo Lietuvoje laikotarpį. O kaip žinoma karo stovis neskelbiamas, drakoniški karo lauko įstatymai netaikomi, jeigu politinė padėtis šalyje yra daugiau ar mažiau normali, jeigu tauta bent kiek pasitiki savo vyriausybe ir jeigu vyriausybė bent dalinai pateisina tautos lūkesčius.

Karo stovis ir atvirai prezidento A. Smetonos reikštas susižavėjimas Musolinio tipo fašizmu reiškė, kad tarp vyriausybės ir tautos masių žiojėja gili praraja. Vyriausybė nepasitikėjo liaudimi ir jos bijojo, o plačiosios tautos masės, savo ruožtu, nepasitikėjo ir nenekentė jų interesus ir svajones pamynusios vyriausybės. Ir jokie šūkiai apie vienybę negalėjo tos prarajos panaikinti. Atvirksčiai, nežiūrint į šūkius, ta praraja tolydžio gilėjo ir plėtėjo. Akivaizdžiai tai liudijo nepasitenkinimas, kurį vis atviriau ir ryžtingiau reišė liaudies masės. Akivaizdžiai tai liudijo ir veiksmai to meto Lietuvos vyriausybės, kuri fašistinėmis priemonėmis siekė nuslopinti tų masių revoliucinius veiksmus. Juk ne šiaip sau, ne atsitiktinai vien tik per paskutinį Vilnius, 1980 lapkričio 27

Edm. Juškys
Konsulas, TSRS Ambasados
Pirmasis sekretorius

niuosius aštuonis buržuazijos valdymo mėnesius Lietuvos kalėjimai ir koncentracijos stovyklos pasipildė daugiau kaip 1,000 politinių kalinių.

Tautos vienybė tais laikais Lietuvoje nezydėjo, nes negalėjo žydyti. Tikroji tautos vienybė galėjo ir gali būti pasiekta, yra pasiekama, kai didžiąją jos daugumą vienija vieno di siekiai ir kai didžiąją tautos daugumą, o ilgainiui ir visai tautai, kiekvienam jos nariui garantuojamas socialinis teisingumas, politinės ir kitos laisvės.

Lietuvos atveju tikroji tautos vienybė ryškiausiai buvo pademonstruota 1940-ųjų metų birželį, atkuriant Tarybų valdžią. Atėjus momentui, kai valdžioje esanti buržuazija dėl susidėjusių vidaus ir išorės sąlygų jau nesugebėjo valdyti, o valdomieji darbo žmonės jau ilgiau nebenorėjo būti taip valdomi.

Lietuvos liaudis pademonstravo savo vienybę nuversdama buržuazinę vyriausybę, paimdama valdžios vairą į savo rankas, tvirtai pasisakydama už Tarybų valdžią bei socializmą, už jungimąsi į vieną šeimą su Tarybų Sąjungos tautomis. Ir nuo to laiko, per visus 40 metų, per visas hitlerinės okupacijos negandas, per pokario metų sunkumus, kartu su kitomis tarybinėmis tautomis spresdama pačius sudėtingiausius socializmo ir komunizmo statybos uždavinius, lietuvių tauta, komunistų partijos vadovaujama, demonstravo ir demonstruoja savo vienybę ir susitelkimą. Vardan tos Lietuvos.

Miglas išsklaidžius

Jeigu šiandien kalbėčiau nedraugiškoje Tarybų Lietuvai išeivijos auditorijoje, galimas daiktas išgirsčiau sakant, kad visa tai, kas buvo kalbėta apie Tarybų valdžios atkūrimą ir Lietuvos prisijungimą prie Tarybų Sąjungos, apie lietuvių tautos vienybę darant tą lemtingą istorinį posūkį, kad visa tai netiesa. Arba bent jau geriausiai atveju diskutuotinas dalykas. Ir, jei ko gero, pirmiausiai būtų puolama įrodinėti, kad ne pati Lietuvos liaudis padarė tuos sprendimus, o pašalinės išorinės jėgos tuos sprendimus primetė. Ir, kaip šimtus kartų jau matyta čionykštėje lietuviškoje spaudoje ir šimtus kartų jau girdėta polemizuojant su politiniais ir idėjiniais oponentais iš

išeivijos, smerkiančiu pirštu būtų rodoma į Tarybų sąjungą, į Tarybinę Armiją, į Maskvos "klastingumą" ir t. t. ir pan.

Jeigu išgirsčiau čia tokius iš puslapio į puslapį, iš pokalbio į pokalbį betempamus argumentus, tur būt, kaip jau ne kartą esu daręs, sustočiau prie konkrečių ir dabar išeivijoje dar ganėtinai populiarių klausimų: ar teisėtas buvo tarptautinės teisės požiūriu, ir ar naudingas lietuvių tautos daugumos interesų požiūriu papildomų Raudonosios Armijos dalinių įvedimas į Lietuvą 1940-aisiais ir kodėl Smetonos vyriausybė neorganizavo pasipriešinimo, jeigu laikė jį neteisėtu ir pražūtingu lietuvių tautai. O polemizuodamas prisiminčiau daug ką. Ir to meto Lietuvos nepavydėtina padėtį tarptautinėje arenoje, ir jos kultūrinį bei ekonominį atsilikimą, ir tą nenuplaunamą gėdą, kai vykdydama "nepriklausomą" užsienio politiką buržuazinė vyriausybė buvo atsakiusi švento Lietuvai Vilniaus ir teisėtai Lietuvai priklausančios Klaipėdos. Negalima būtų užmiršti ir 1939 m. spalio 10 d. buržuazinės Lietuvos vyriausybės pasirašytą su Tarybų Sąjunga Vilniaus ir Vilniaus srities perdavimo Lietuvai ir savitarpio pagalbos sutartį. O toje sutartyje ypatingai išskirčiau šias pozicijas. Viena jų—susitarimas, kad Lietuvoje būtų dislokuoti Raudonosios Armijos daliniai. Kita—įpareigojanti pasirašiusias šalis nesiimti viena kitai priešingų veiksmų. Trečia—nurodanti, kad (cituoju): "Lietuvos respublika ir Tarybų Sąjunga pasizada teikti viena kitai visokią pagalbą, įskaitant čia ir karinę, Lietuvos užpuolimo ir užpuolimo grasymo atveju, o taip pat TSRS užpuolimo ir užpuolimo grasymo per Lietuvos teritoriją iš bet kurios Europos valstybės pusės".

Išryškintus šiuos tris svarbiausius sutarties momentus galima ir šiandien paklausti: kaip, kokiu būdu tada Lietuvoje atsirado pirmieji TSRS Raudonosios Armijos daliniai? Ir atsakyti: jie atsirado buržuazinei Lietuvos vyriausybei sutikus.

Galima paklausti: ar gali bent vienas šiandien kad ir kažkaip priešingas socializmui, bet sąžiningas žmogus, pridėjęs, kaip sakoma, prie širdies ranką tvirtinti, kad to meto Lietuvos vyriausybinuose sluoksniuose nieko nebuvo daroma, kas būtų buvę nukreipta prieš Tarybų Sąjungą, o jai priešinga? Tai yra, ar gali sąžiningas žmogus pasakyti, kad to meto Lietuvos vyriausybė dorai vykdė savo įsipareigojimus? Ne, negali. O tas, kuris imasi tai daryti, tai jis arba yra nesąžiningas, arba nežino istorijos. Pastariesiems būtų galima pasiūlyti dar kartą atidžiai pasiskaityti bent jau buvusių to meto Lietuvos valstybinių veikėjų memuarus, kuriuose ganėtinai apstu įrodymų kaip buržuazinė vyriausybė grubiai pažeidinėjo su TSRS sudarytą sutartį. Tiesa, "patriotiniai" sumetimais. Bet tai esmės nekeičia.

O kaip su Tarybinės Armijos dalinių papildymu 1940 metais? Apie tai daug rašyta ir kalbėta. Šiandien, man regis, galima apsiriboti užduodant klausimus: ar buvo tuo metu Lietuvos užpuolimo pavojus? Ar buvo grasymas iš Vokietijos pusės su Lietuva susidoroti? Ar buvo TSRS užpuolimo ir užpuolimo grasymas per Lietuvos teritoriją? Ir apsiriboti atsakymu: taip. Istoriniai įvykiai, 1941 m. hitlerinės Vokietijos klastingai pradėtas karas prieš TSRS nepaneigiamai atskleidė ir tą klausimą. Šiandien, žiū-

rint iš istorinės perspektyvos, galima tik stebėtis to meto Tarybų Sąjungos vyriausybės politiniu įvalgumu.

Prie to dar galima pridurti štai ką. Kas bent šiek tiek susigaudo tarptautinėje politikoje ir teisėje, tas žino, kad tarpvalstybinės sutartys sudaromos abipusės naudos principu. Tuo principu vadovaujantis buvo sudaryta ir 1939 m. sutartis tarp Lietuvos ir TSRS. Buržuazinė Lietuvos vyriausybė, liaudies masių spaudžiama, buvo suinteresuota atgauti Vilnių ir Vilniaus kraštą, kurio ji neseniai taip gėdingai buvo atsisakiusi. Tarybų Sąjunga, jau pradėjus siautėti II Pasaulinio karo audrams, buvo suinteresuota padidinti savo šalies saugumą. Tarybų Sąjunga sutartį vykdė be priekaištų. Gražino Lietuvai Vilnių ir Vilniaus kraštą, o Lietuvoje dislokuoti Raudonosios Armijos daliniai, laikantis sutarties, nesikišo į Lietuvos vidaus reikalus. Tačiau to paties, kaip jau minėjau, nebuvo galima pasakyti apie Lietuvos vyriausybę. Todėl šiandien veltui kai kas ieško kaltininkų ten, kur jų nebuvo ir nėra.

Kaip žinoma, siekdama laimėti laiko šalies gynybiniam pajėgumui sustiprinti, o kartu ir imperialistinių Anglijos bei Prancūzijos valstybių antitarybinėms intrygoms išvengti, Tarybų Sąjunga 1939 m. buvo sudariusi su hitlerine Vokietija nepuolimo sutartį. (Po to, kai nuėjo niekais visos TSRS dėtos pastangos sudaryti sąjungą su Anglija ir Prancūzija kovai prieš hitlerizmą.). Tačiau, gerai žinodama fašizmo prigimtį ir jo tikslus, TSRS matė, kad su hitlerine Vokietija karas neišvengiamas. O tai vertė ją ieškoti būdų savo saugumui sustiprinti. Iš čia, tarp daugelio kitų ir daug svarbesnių Tarybų Sąjungai dalykų, ir sutartis su Lietuva, ir siekimas, kad tos sutarties būtų griežtai laikomasi, ir Lietuvos vyriausybei tą sutartį grubiai laužant, papildomų Raudonosios Armijos dalių įvedimas.

O kaip su klausimu dėl smetoninės vyriausybės veiksmų tuo istoriniu Lietuvai momentu? Juk ir šiandien dar yra nemaža išeivių, kurie laužo galvą, ieškodami atsakymo kodėl ta vyriausybė, užuot organizavus pasipriešinimą, gėdingai išsilakstė. Tačiau, blaiviai ir bešališkai politiniu požiūriu vertinant to meto situaciją Lietuvoje, atsakymas peršasi pats savaime. Arba ta vyriausybė papildomų Raudonosios Armijos dalinių įvedimą laikė teisėtu ir todėl jį įvedimui nesipriešino. Arba ta vyriausybė suprato, kad, nors ji ir paskelbė tai neteisėtu veiksmu ir ragins priešintis, jos neparems nei Lietuvos liaudis, nei daugumoje iš liaudies atstovų suformuota kariuomenė.

Abiem atvejais išvada viena. Užuot plepėjus apie "okupaciją" ir "pavergimą", šiandien reikėtų kalbėti visai apie ką kitą. Šiandien nešališkai susipažinus su to meto istorine kronika, pasižiūrėjus to meto nuotraukas ir dokumentinio kino kadrus negali atsistebėti. Viena vertus, koks turėjo būti tautos nusivylimas savo to meto valdžioje buvusiais vadais bei vadukais ir įtūžis prieš buržuazinę santvarką, o kita vertus, koks turėjo būti sveikas Lietuvos liaudies tikrųjų savo interesų supratimas ir proletarinio solidarumo jausmas, kad tada dar svetimos valstybės-TSRS kariuomenės dalinius ta liaudis sutiko džiaugsmingai, su gėlėmis, kaip išvadotojus, kaip savus.

[Bus daugiau]

Ekstremistai prieš darbo žmones

Neseni įvykiai viename Venezuelos sostinės darbininkų kvartale plėtojosi sparčiai ir dramatiškai. Gatve, nešina transparentais ir plakatais, ėjo didelė darbininkų, namų šeimininkų ir moksleivių grupė. Jie protestavo prieš didėjančią infliaciją, reikalavo padaryti galą savivalei pramonininkų, bankininkų ir komersantų, kurie pelnosi dar labiau išnaudodami darbo liaudį. Tvarkos sergėtojai, iškviešti "ardomųjų akcijų" atvejui, buvo abejingi stebėtojai—gyventojų protestai prieš sunkų gyvenimą čia—ne retenybė.

Staiga pasigirdo šūviai. Šaudė kažkur iš viršaus nuo stogų, iš palėpių. Lyg pakirstas griuvo vienas policininkas. Šiurpiai sustaugė sirena, pasigirdo nerimastingi manifestacijos dalyvių šauksmai. Kilo panika. Į minią buvo mestos granatos su ašarinėmis lazdomis, policininkai žengė į minią... Prasidėjo tikros grumtynės. Daugelis manifestacijos dalyvių buvo sunkiai sužeisti.

Kitą dieną buržuaziniai laikraščiai paskubėjo atsakomybę už saugumo organų susidūrimą su darbo žmonėmis suversti "kairiosioms organizacijoms". Tačiau į spaudą pakliuvo žinių, kad šis tragiškas įvykis—chuliganų iš ultradešinių jaunimo grupuočių provokacinis išpuolis.

Pažangiems žurnalistams pavyko gauti demaskuojančios medžiagos apie reakcinių sluoksnių suaktyvėjimą Venezueloje. Pavyzdžiui, neseniai vykę neramumai daugelyje šalies mokyklų, kur būta ir žmonių aukų, grasinimai demokratinį jėgų atstovams, svastikos ant namų sienų—visa tai vietinių ultrų darbas.

Savaitraštis "Nuevo venesolano" su antrašte "Dešinieji kelia galvą", išspausdino seriją straipsnių, kuriuose išdėstyti faktai kelią nerimą plačiajai visuomenei. Baimindamosi plataus darbo žmonių klasinės kovos užmojo, ultradešinės oligarchinės grupuotės pastaruoju metu pradėjo formuoti baudžiamąsias gaujas iš ekstremistiškai nusiteikusių jaunimo atstovų. Štai ką savaitraštis rašo apie vieną tokią organizaciją—apie "antikomunisti-

nes ginkluotąsias pajėgas". Jos branduolys—pasiturinčių šeimų ipėdiniai. Beveik visi jie nežinia kokių pagrindu turi teisę nešiotis šaunamąjį ginklą. Jų dispozicijoje—patalpos susirinkimams, pinigai, automobiliai, portatyviniai pasikalbėjimų įrengimai ir t. t. Jų sąmonę, pabrėžia "Nuevo venesolano", užnuodijo nelemtos dogmos, kurios labai primena fašizmo ideologiją. "Antikomunistinės ginkluotosios pajėgos", kurių veiklą gaubia nežinomybė, neleidžia laiko veltui. Jų "aktyvistai" į smogikus uoliai verbuoja "ultrakairuosius ekstremistus", Kubos kontrrevoliucionierius, o kartais ir kriminalinius nusikaltėlius. Juos moko "kovos prieš komunizmą metodu", pratina susidoroti su Venezuelos liaudies masinių organizacijų vadovais. O šios pusiaukarinės gaujos vadeivos sudarinėja "juoduosius sąrašus", į kuriuos gali pakliūti bet kuris doras venezuelietis...

Savaitraštis pateikė duomenų apie kai kurias kitas jaunimo ultradešiniąsias grupuotes. Viena jų, kuri save vadina "Tikrųjų venezueliečių asociacija", propaguoja tą pačią odiozinę ideologiją, kuria dangstėsi hitleriniai nacistai, koncentracijos stovyklose naikindami "žemesniųjų rasių" atstovus. Kita—pasivadinti "Naująja karta"—ne tik puldinėja "komunizmą", bet ir kaltina vietos buržuaziją ir Venezuelos valdančiuosius sluoksnius, esą nepakankamai "efektyviai" išnaudoja gyventojus.

"Naujosios kartos" lyderis, toksai V. Gesenas, ciniškai pareiškė: "Mes—išties dešinėsios Venezuelos jėgos". Įdomu tai, jog ši organizacija praktiškai kas savaitė visuose stambiuose žurnaluose ir laikraščiuose spausdina mokamus "pareiškimus", kurių kiekvieno publikacija kainuoja 2,000 dolerių. Tokių stambių sumų šaltinis, be abejo, rūpestingai slepiamas.

Venezuelos demokratinės ir išties revoliucinės jėgos budriai seka proimperialistinės oligarchijos manevrus, demaskuoja jos bandymus telkti smogiamuosius būrius, panašius į fašistuosiančias gaujas, veikiančias tose Lotynų Amerikos šalyse, kur yra diktatorių režimai.

J. A. vas

"Argentinos antikomunistinio alijanso" autografa

Kaip žinia, prieš kurį laiką žinių agentūros pranešė, kad Argentinoje nužudyti Paragvajaus Komunistų partijos Centro Komiteto pirmasis sekretorius Antonio Maidana ir vienas Paragvajaus darbininkų klasės vadovų Emilio Ros.

Abu šie pažangūs veikėjai be pėdsakų dingo Argentinos sostinėje Buenos Aires dar rugpjūčio 27 dieną. Nuo to laiko apie jų likimą nieko nežinoma.

Lotynų Amerikoje, o ypač šiuandieninėje Argentinoje, dažnai dingsta žmonės—pažangūs žurnalistai, profesoriai, kairieji politiniai veikėjai. Jų kūnus vėliau randa upėse, šiukšlynuose su siaubingomis kankinimų žymėmis. Tai vietinių fašistų—vadinamojo "Argentinos antikomunistinio alijanso" autografa.

Šis teroras pirmiausia nukreiptas prieš Argentinos pažangiąsias jėgas. Tačiau kartu Argentina—tai savotiška sala, kur politinį prieglobstį rado dešimtys tūkstančių iš

kaimyninių diktatorių režimų valdomų valstybių.

"Argentinos antikomunistinis alijansas" palaiko ryšius, bendradarbiauja su visomis Lotynų Amerikos reakcijos jėgomis. Kairieji emigrantai, kuriems Argentinos vyriausybė suteikė politinį prieglobstį ir garantavo saugumą, priversti rimtai bėgti dėl savo gyvybės.

Prieš kelerius metus Argentinoje buvo nužudytas žinomas Čilės karinis bei politinis veikėjas, buvęs šios šalies ginkluotųjų pajėgų vadas generolas K. Pratsas. Pinočeto atsiųstiems žudikams be abejonės talkininkavo vietiniai fašistai.

Daug pažangių Lotynų Amerikos veikėjų čia dingo be pėdsako. Jau praėjo daug metų, o apie jų likimą niekas taip ir nežinojo.

Paragvajaus fašistams buvo dėl ko nekęsti Antonio Maidan. Dar prieš keturis dešimtmečius, 1941-aisiais, 25-metis studentų lyderis Maidana buvo nuteistas mirti. Solidarumo judėjimas tada išgelbėjo narsiojo patrioto gyvybę.

Madagaskaras orientuojasi socializmo kryptimi

Madagaskaras dažnai vadinamas raudonąja sala. Dėl to "kaltos" vulkaninės dulkės, suteikiančios dirvai rausvą atspalvį. Žemės ūkiui tinkami tik 25 procentai salos ploto. Tačiau daugumai salos, kurios vystymasi ilgą laiką stabdė kolonizatoriai, gyventojų žemės ūkis buvo ir kol kas lieka svarbiausiu pragyvenimo šaltiniu.

Naujos perspektyvos šaliai atsivėrė 1960 metais gavus nepriklausomybę ir 1975 metais paskelbus Madagaskaro Demokratinę Respubliką.

Nuo pirmųjų demokratinės vyriausybės veiklos žingsnių žemės ūkis buvo jos svarbiausias rūpestis. Siekiant įveikti agrarinio sektoriaus atsilikimą, iškeltas uždavinys pertvarkyti kaime gamybinius santykius, remiantis tradicine bendruomene—fukunuluma. 1977 metais buvo paskelbta socialistinio kooperatinio judėjimo chartija, kuri įteisino šalyje besikuriančius socialistinio tipo kooperatyvus. Valstybė jiems teikia finansinę, techninę ir administracinę paramą.

Vyriausybė taip pat įgyvendina agrarinę reformą "Žemė tiems, kurie ją dirba", išdalindama valstiečiams nacionalizuotas žemes, anksčiau priklausiusias užsieniečiams. Atliekamas didelis darbas įsisavinant plėšinius ir dirvonuojančias žemes.

Madagaskaro valstybinis sektorius žemės ūkyje yra ūkiai, auginantys ryžius, medvilnę, cukranendres, kavą, sukurti nacionalizuotose plantacijose. Įkurta keletas valstybinių gyvulininkystės fermų, kurios yra labai produktyvių gyvulių veislių veisimo centrai.

Patį opiausia problema—aprupinti gyventojus savais maisto produktais, atsikvėsti brangiai kainuojančio jų importo. Labiausia trūks-

Paskutinį kartą A. Maidana diktatoriaus Stresnerio kalėjimuose praleido 23 metus. Fašistinio teismo skirta bausmė pasibaigė dar 1961 metais, tačiau narsaus komunisto iš kalėjimo nepaleido. Tada net Vakaruose tai buvo pripažinta kaip pasaulinis beteisiskumo rekordas. Tik 1977 metais, tarptautinei visuomenei reikalaujant, fašistai buvo priversti paleisti komunistų partijos vadovą.

Buenos Aires mieste dabar kalbama, kad Antonio Maidana dingo kaip tik tomis dienomis, kai Argentinos sostinėje viešėjo Stresnerio režimo gynybos ministras. Ar ne jo lėktuvas buvęs panaudotas Maidanai pagrobti? O gal Stresnerio pasiuntinys davė paskutinius nurodymus samdytiems žudikams? Paragvajaus diktatorius taip tikisi prailginti savo dienas.

Tačiau kuo gali pasigirti Stresnerio valdoma šalis? Rekordiniu vaikų mirtingumu, masiniu neraštingumu, Pietų Amerikoje menkiausiomis nacionalinėmis pajamomis! O gal tuo, kad diktatorius ir jo parankiniai lobsta iš narkotikų ir alkoholio kontrabandos? Taigi gali pasigirti viskuo, išskyrus turtą, gerovę, demokratiją.

Tuo tarpu prieš kelerius metus Amerikos savaitraštis "U. S. News & World Report", išspausdinęs pasaulio žemėlapi, kuriame buvo pažymėtos šalys, kuriose, žurnalo leidėjų nuomone, pažeidinėjamos žmogaus teisės, Paragvajų pavaizdavo kaip idealios demokratijos šalį.

J. Z.

ta ryžių—pagrindinio Madagaskaro gyventojų maisto. Todėl nacionaliniu mastu buvo pradėtas "mūšis dėl ryžių". Numatyta kasmet įsisavinti 20 tūkstančių hektarų plėšinių ir dirvonuojančių žemių, paruošti 100 tūkstančių hektarų ryžiams.

Madagaskaro vyriausybė deda dideles viltis į jaunimą, kuriam tenka plėtoti šalies žemės ūkio bazę, naujose žemėse kurti socialistinio tipo kooperatyvus. Kasmet naujoms žemėms įsisavinti siunčiama iki 25 tūkstančiai žmonių. Šitai vyriausybė, kartu spręsdama jaunosios kartos įdarbinimo problemą, tikisi laimėti ir "mūšį dėl ryžių".

Didelę pagalbą Madagaskarui teikia socialistinės šalys ir pirmiausia Tarybų Sąjunga. Tarybiniais specialistams padedant, ruošiama Mandaro upės baseino, vieno sauringiausių šalies rajonų, drėkinimo schema. Madagaskaro laukuose dirba daugiau kaip tūkstantis tarybinių traktorių. Padedami ruošti nacionaliniai kadrai žemės ūkiui.

Iš "Selskaja žizn"

Kas laukia Los Angeles—84?

"Olimpinės žaidynės Maskvoje buvo neprezidentiškos olimpinio judėjimo istorijoje puikios organizavimo atžvilgiu",—rašo pažangus Amerikos laikraštis "Daily World". Nuo jo neatsilieka ir "New York Times": "Maskvos olimpiada buvo labai gerai organizuota". Viso pasaulio spauda pažymi, kad žaidynių sostinės sporto bazė atitiko visus reikalavimus, pažymimi ir puikūs rezultatai. Olimpiadą lydėjo turtinga kultūrinė programa, kurią ilgam įsimins dalyviai ir svečiai. Bet svarbiausia,—rašo "Daily World",—tai, kad Maskvos žaidynės "inėšė milžinišką indėlį vystant olimpinį judėjimą, įkūnijantį taikos, draugystės idealus, ir tapo galingu stimulu savitarpio supratimui vystyti tarp tautų".

Gal dėl to, Amerikos spauda jau dabar pradeda rimtai nerimauti dėl 1984-ųjų žaidynių, kurios įvyks Kalifornijos valstijos Los Angeles mieste.

Skirtingai nuo Maskvos Olimpiados Los Angeles žaidynės pirmiausia turės komercinį pagrindą, pažymi laikraštis "Daily World", jos skirtos diežiamam biznui ir visai ne jos organizuojančios šalies gyventojams. Tai reiškia, pabrėžia laikraštis, kad iš Olimpiados-1984, įvykstančios JAV, jos šeimininkai pirmiausia tikisi gauti kuo didžiausią pelną.

Neseniai parengtose 1984 m. žaidynių organizacinio komiteto ataskaitose pranešama, kad \$300 milijonų laukiame iš privačių paaukojimų "Samo ereliuko" tūro, kuris vyks 24 JAV miestuose. Taip vadinamas oficialus Olimpiados-1984 talismanas. Organizatoriai stengiasi kuo greičiau gauti šiuos privačius fondus.

Olimpiados-84 organizatoriai žada, kad visa bus paruošta po dviejų metų. "Visa žmonija laukia,—pažymi "Daily World",—ar JAV sugebės padaryti tiek, kiek olimpiniam judėjimui padarė Tarybų Sąjunga".

Vilnis, 1980 lapkričio 27

AUGA SNIECKAUS MIESTAS

Augančiam miestui reikia visko: ir butų, ir parduotuvių, ir vietos kultūriniam poilsiui. Ir kuo greičiausiai Kiekvienas uždelsimas skaudžiai atsiliepią žmonių nuotakai. Snieckaus miesto statybininkai yra įrodę, kad moka dirbti. Čia atvykęs iš karto pajunti statybos darbų užmojus, ritmą, tempus.

Štai ir dabar antrosios statybos montavimo valdybos, statančius visus gyvenamuosius namus, būtines ir kultūrinės paskirties pastatus Snieckaus gyvenvietėje, viršininkas Aleksandras Čemakinis kartu

su statybinių padalinių vadovais svarsto padėti statomame eiliniame vaikų darželyje. Šis objektas, skirtas 280 vaikų, turi būti atiduotas šiemet.

Atiduoti šiemet naudoti Snieckaus gyventojams išties reikia nemaža. Tai visų pirma penki gyvenamieji namai, kuriuose 270 šeimų atsves įkurtuves. Tai ir minėtas vaikų darželis, ir antrasis blokas muzikos mokyklai, ir kai kurie kiti objektai. Šiomis dienomis statybininkai atidavė apie 90 butų.

Ruošiamasi partijos suvažiavimui

Vilniuje įvykęs Lietuvos KP Centro Komiteto plenumas nutarė ateinančių metų sausio 29 d. sušaukti Lietuvos Komunistų partijos eilinį XVIII suvažiavimą. Centro Komiteto ataskaitą pavesta padaryti Lietuvos KP CK pirmajam sekretoriui P. Griškevičiui. Suvažiavimas apsvarstys, kas respublikoje buvo pasiekta per pastaruosius penkerius metus, numatys ateities darbų gaires, išrinks naujus vadovaujančius partinius organus.

Kiekvienas penkmetis atneša Tarybų Lietuvai naujus ekonominius ir socialinius laimėjimus. Per ketverius šio penkmečio metus respublikos pramonės produkcija padidėjo daugiau kaip penktadaliu, šiemetiniai jos augimo tempai siekia beveik 6 procentus. Dabar Lietuvos pramonė per vieną savaitę pagamina daugiau produkcijos negu per visus 1940 metus, jos gaminiai eksportuojami daugiau kaip į 80 užsienio šalių. Elektros energijos Lietuvoje gaminama 140 kartų daugiau negu prieškariniais laikais, o šiuo metu statomos Kruonio hidroakumuliacinė ir Ignalinos atominė elektrinės, kurios dar kelearopai padidins respublikos energetinius pajėgumus. Kaip tik šio penkmečio metais Lietuvoje buvo nudrenuotas 2-milijonasis drėgnų žemių hektaras, pradėtos plačiu mastu statyti didelės tarpukinės gyvulininkystės įmonės, dešimtimis skaičiuojami kolūkiai ir tarybiniai ūkiai, kuriuose jau visi žemdirbiai persikėlė į šiuolaikines patogias gyvenvietes. Nors pastarųjų metų gamtos sąlygos Lietuvoje žemės ūkiui buvo labai nepalan-

kios, ketverių metų grūdų derliaus vidurkis siekia 25 centnerius iš hektaro arba beveik trigubai pralenkia vidutinį 1940 metų derlių. Ši penkmetį respublikoje iš esmės buvo užbaigtas perėjimas prie visuotinio vidurinio mokymo, daug padaryta toliau ugdant mokslą, kultūrą, sveikatos apsaugą, keliant gyventojų gerovę.

Komunistai yra pagrindiniai visų šių darbų įkvėpėjai ir organizatoriai. Respublikos partinė organizacija nuolat stiprėja organizaciškai ir politiškai, didina savo poveikį visoms gyvenimo sritims, visiems darbo kolektyvams. Partijos eilėse dabar yra beveik 169 tūkstančiai žmonių. Vaizdžiau tarant, kas dešimtas Lietuvos dirbantysis ar kas tryliktas suaugęs gyventojas yra komunistas. Nuo praėjusio suvažiavimo partiją papildė daugiau kaip 20 tūkstančių pirmaujančių darbininkų, kolūkiečių, liaudies ūki specialistų, mokslo ir kultūros darbuotojų.

SIAULIEČIŲ GRAFIKŲ PARODA

Siaulių parodų rūmuose buvo surengta pirmoji šiauliečių grafikų kūrybos paroda. Joje savo darbus eksponavo trylikai dailininkų. Tai buvo labai įvairi ekspozicija: plakatai, ekslibrisai, iliustracijos, taikomoji grafika. Kūrinių atlikimui panaudoti įvairūs raizymo ir spausdinimo būdai.

Ekspozicijos autorių gretose buvo kelios dailininkų kartos: vyriausias amžiumi—dailininkas G. Bagdonavičius, jauniausias—šiemet LTSR valstybinį dailės institutą baigusi dailininkė V. Baranauskienė.

PASTATE DAR VIENA AUTOMAGISTRALĘ

Kiekvienas Amerikos lietuvis, kuris lankėsi šiandieninėje Lietuvoje, nemirkčiodamas pasakys, kad pokario metais Lietuvoje sutvarkyti keliai ir vieškeliai yra geri, o didžiosios magistralės netgi prilygsta Amerikos greitkeliams. Praeitą vasarą pravedė dar vieną tokią magistralę—Vilnius-Ukmergė. Pasiskaityti apie šią magistralę čia sutrumpintai spausdiname R. Kasparavičiaus straipsnį, tilpusi "Tiesoje".

Red. Į Lietuvos kelių tinklą įsijunge šiuolaikinė automagistralė Vilnius-Ukmergė. Jos ilgis 72.7 km. Visi statybos darbai jau atlikti. Darbininkai baigė sustatyti naujus kelio ženklus, kelio vartus, nužymėjo važiuojamąją dalį. Pylimų vietos aptvertos metaliniais, patobulintos konstrukcijos aptvarais.

Respublikoje Vilnius-Ukmergė kelias vienas seniausių, buvo žinomas dar XIV amžiuje. Tai dalis magistralės, per Ukmergę vingiauvos į Rygą. Vieškelis, pagerintas natūralaus žvyro priemaiša, nemažai nukentėjo karo metais, buvo gerokai susidėvėjęs. 1946-aisiais buvo kiek atremontuotas.

Dabar, naujoji magistralė suprojektuota pagal pirmos technikos kategorijos parametrus, joje nemaža įdomių projektinių sprendimų, mašinoms važiuoti saugu ir patogiu. Keturios judėjimo juostos, asfaltuoti kelkraščiai, paplatinta žalia skiriamoji juosta, dangos kraštai sutvirtinti betoniniais borteliais, trasa priderinta prie vietovaizdžio. Važiuojamosios dalies konstrukcija tobulesnė, gerokai padidinti smėlio pasluoksnio bei drenuojančio grunto sluoksniai. Dešimt skirtingo ly-

gio sankryžų užtikrina saugų ir patogų eismą. Įrengta trylika poilsio aikštelių. Automagistralė, nutiesta nauja trasa, aplenkia Sirvintą ir Ukmergę, senasis kelias liko vietiniam transportui.

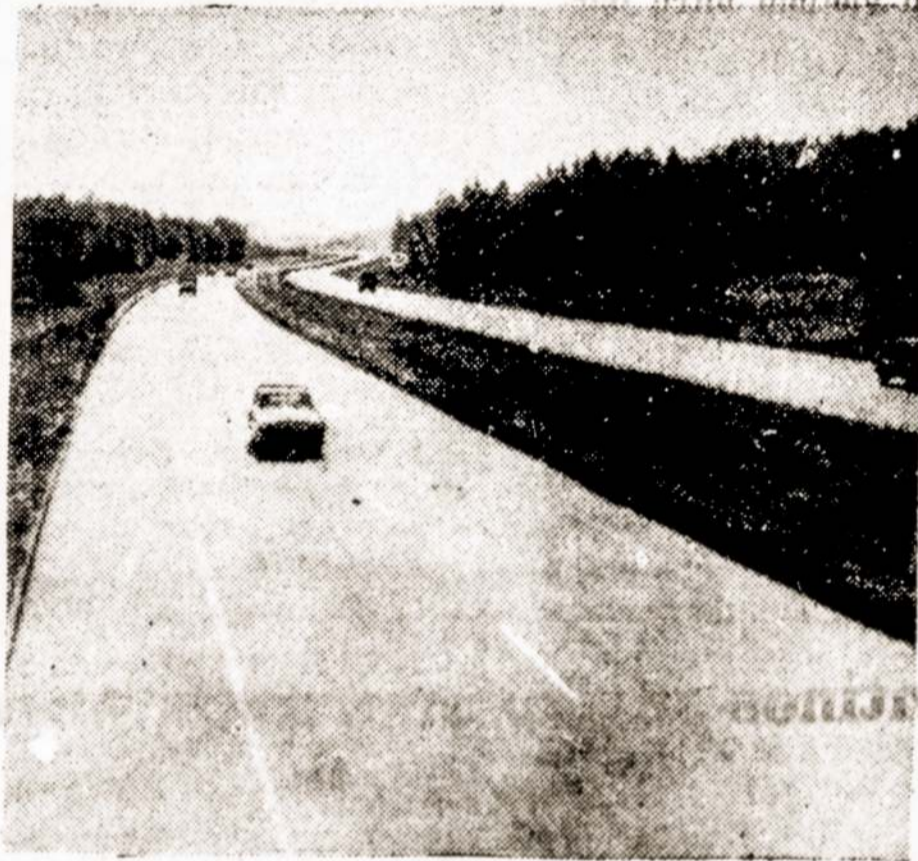
Pastatytas 21 tiltas ir viadukas, kurių bendras ilgis 800 metrų. Automagistralės tiesėjai dirbo pažangiausias kelių statybos metodais, pritaikė nemažą technologinių naujovių.

Ateityje šiame kelyje bus statomi specialūs autopaviljonai, sankryžose sužaliuos želdiniai, naujais įrenginiais praturtės poilsio aikštelės.

Šiame kelyje išgalios pirmasis respublikoje "automagistralės įstatymas". Išvažiuojančius iš šalutinių kelių į magistralę vairuotojus išpės žalios spalvos rodyklės, o magistralėje mėlynos spalvos informaciniai ženklai primins važiuojantiems, kad toliau magistralės įstatymas jau nebegalioja.

Automagistralėje bus draudžiama automobiliams stovėti, pėstiesiems eiti, o dviratiniams važiuoti. Šiuo keliu negalės judėti lėtaeigės transporto priemonės, kurios važiuoja lėčiau kaip 40 km per valandą. Pirmenybė magistralėje taikiama automobiliams.

Pravedant šią magistralę per palyginti trumpą laiką kelininkai nukasė 0.8 milijono kubinių metrų durpių ir į žemės sankasą supylė 8.8 milijono kubinių metrų grunto. Keliui tiesti panaudota vienas milijonas kubinių metrų smėlio, 0.7 milijono kubinių metrų skalos, 0.4 milijono tonų asfaltbetonio, 24,600 kubinių metrų cementbetonio ir t.t.

Naujoji Vilnius-Ukmergė magistralė.

NAUJOSE MOKYKLOSE

Daugiau kaip 23 tūkstančiai Tarybų Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių rugsėjo pirmąją atėjo į naujas klases ir mokymo kabinetus. Dvi naujos vidurinės mokyklos iškilo Vilniuje. Dabar čia jų veikia daugiau kaip pusė šimto. Naujos mokyklos pastatytos Alytuje, Kaune, Klaipėdoje, Kretingoje ir daugelyje kitų miestų. Didelius priestatus su turtingais mokymo kabinetais, sporto salėmis, valgyklomis, gamybinio mokymo dirbtuvėmis gavo Giedraičių, Kamajų, Veiverių ir kitų kaimo vietovių vidurinės mokyklos.

Maždaug kas ketvirtas respublikos moksleivis šiuo metu lanko mokyklą, kurios buvo pastatytos per pastaruosius penkerius metus. Jau keleri metai Lietuvoje praktiškai įgyvendintas visuotinis vidurinis—vienuolikos klasių—mokymas.

IŠ PAKRUOJO RAJONO

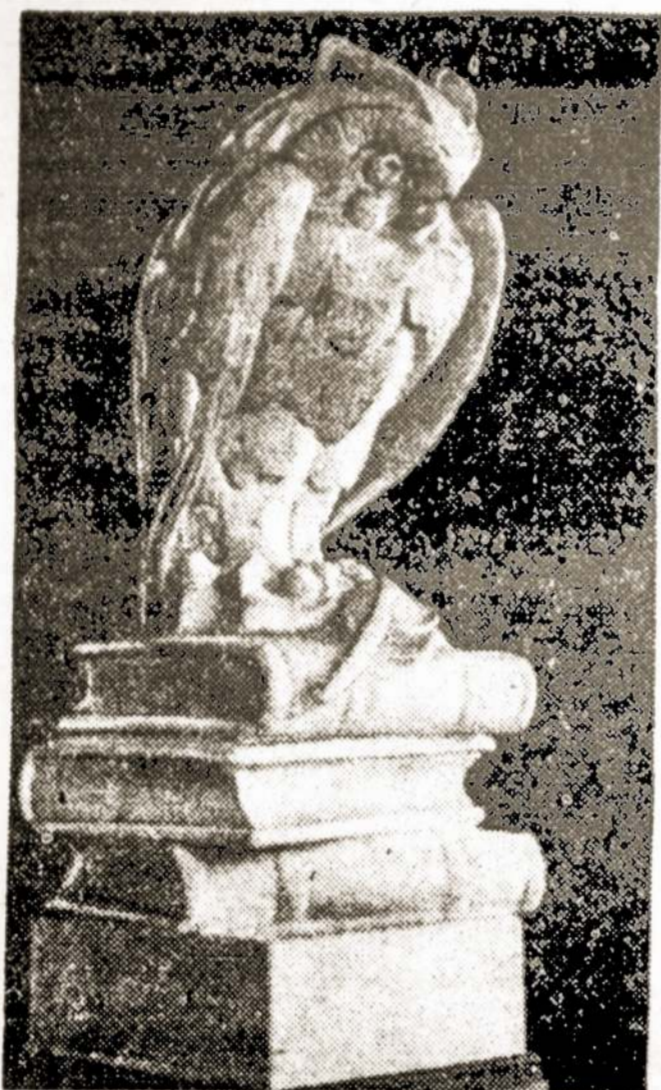
Per pastaruosius ketverius metus Pakruojo rajono žemdirbiai pardavė valstybei beveik tris tūkstančius tonų linų pluošto, sėkmingai įvykdė jų pardavimo valstybei užduotis. O produkciją jie dabar pristato į Pamūšio linų fabriką, — jau viršplaninė. Jos valstybei bus parduota apie 900 tonų.

SIAULIŲ TEATRO 50-TAS SEZONAS

Siaulių Dramos teatras šiuo metu remontuojamas, tačiau jo aktorių kolektyvas įtemptai dirba. Kultūros rūmų scenoje pakilo uždanga naujam spektakliui. Tai—R. Stepanovičiūtės režisuota V. Rozovo pjesė "Kurtinio lizdas". Scenografija—dailininkės Dokšaitės. Šiuo spektakliu šiauliečiai pradėjo 50-ąjį savo teatro sezoną.

Skulptoriaus V. Grybo atminimui visur žydi gėlės

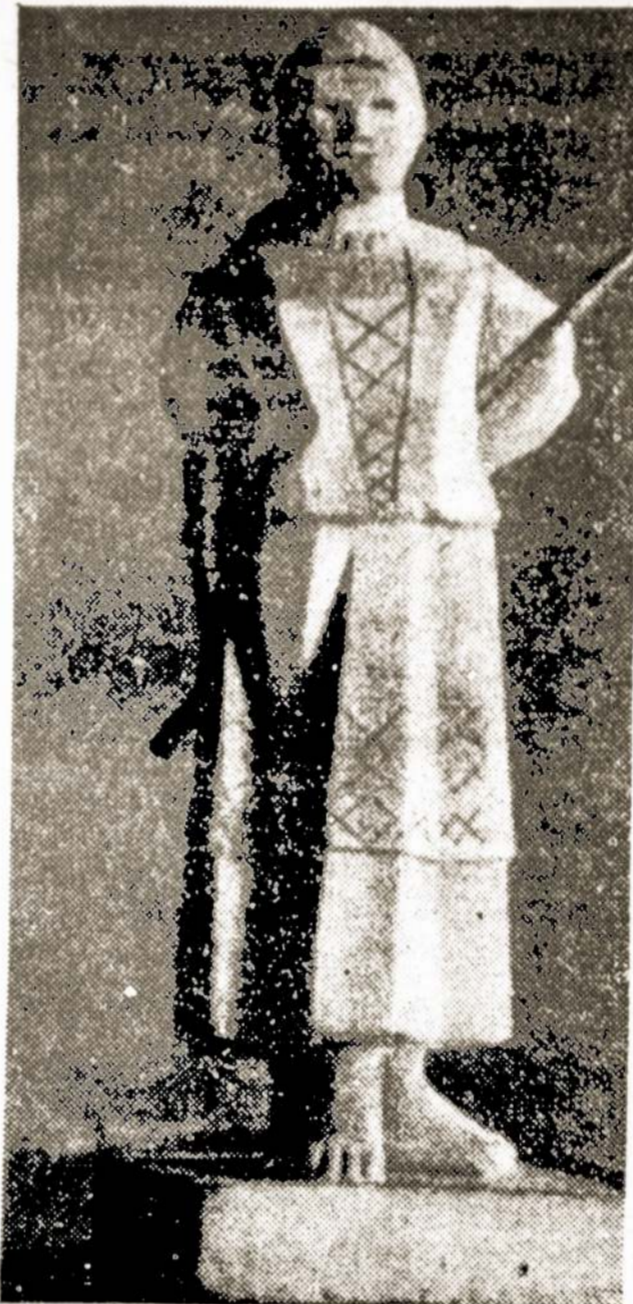
Vincas Grybas. Pelėda ant knygų. Mergaitė su grėbliu.

Nėra tos dienos, kad į Vinco Grybo memorialinį muziejų Jurbarke neatvyktų svečių, ekskursijų iš įvairių respublikos kampelių. Visus maloniai sutinka guvi, kupina nuširdaus dėmesio 80-metė moteris, skulptoriaus žmona Kunigunda Grybienė, arba jau dvidešimt metų tėvo memorialiniam muziejui vadovaujantis Gediminas Grybas.

K. Grybienė vedasi lankytojus į muziejų ir motiniškai rodo: štai tas skulptoriaus pasaulis, prisiglaudęs šioje pastogėje. Filosofškai susikaupęs istorikas, liaudies švietėjas S. Daukantas, įvairių paminklų modeliai, projektas kalbininko J. Jablonskio paminklui, kiti darbai.

Geraširdiškas balsas aiškina, kaip buvęs Pelenių kaimo piemenukas su įkvėpimu kūrė revoliucijos šauklio poeto J. Janonio figurą, būrų dainiaus Kristijono Donelaičio biustą. Skulptorius labai mylėjęs savo liaudį ir jai pašventęs visas savo jėgas, visą gyvenimą.

V. Grybo gimtasis Pelenių kaimas driekiasi netoli Lukšių miestelio Šakių rajone. 1918 metų pavasarį iš Rusijos į tėviškę čia sugrįžo jaunas revoliucionierius. Didžiojo Spalio kovų ugnyje išėjęs liepsningo organizatoriaus mokyklą, Peleniuose jis ėmė burti patikimiausius žmones į politinio švietimo kuopelę. Skulptoriaus V. Grybo ben-

draamžiai Lukšiuose prisimena, kaip iš jo gilių, išmintingų akių matydavosi tvirtas įsitikinimas, kad tik darbo žmonės gali ir turi būti savo krašto šeimininkais. Tad ir Lukšiuose įkurtos darbininkų ir valstiečių tarybos pirmininku neatitiktinai buvo išrinktas V. Grybas.

Lukšiečiai šiandien didžiuojasi, kad nei kalėjimai, nei mirtini pavojai nepalaužė pirmųjų kovotojų už laisvę. V. Grybo atminimą širdingai saugo visa Lukšių apylinkė. Minint skulptoriaus gimimo 70-ąsias metines, Lukšių vidurinei mokyklai buvo suteiktas V. Grybo vardas. Jau 20 metų čia veikia V. Grybo memorialinis muziejus.

1941-ųjų metų liepos 3 d. hitleriniai okupantai ir jų pakalikai garsų skulptorių kartu su šimtais jurbarkiečių žvėriškai nužudė. Bet Vincas Grybas išliko gyvas savo darbuose, talentingai sukurtuose paminkluose. Nevysta gėlės Jurbarko parke prie V. Grybo paminklo, kurio autorius V. Plėškūnas. Kur bekeliausi po Lietuvos kraštą, daug kur pamatysite monumentalius, V. Grybo sukurtus skulptūrinius paminklus. Su didžia pagarba šiam menininkui susimąstai prie Zemaičio Raseiniuose, S. Daukanto Papiėje, V. Kudirkos—Kudirkos Naujamiestyje... Nemirtingam kūrybos polėkiui, šviesiam skulptoriaus atminimui visur žydi gėlės.

Biržų rajono "Pergalės" kolonijos gyvenvietė.

Iš buvusio vienuolio prisiminimų

Mano tėvas gyveno Žagarėje ir dirbo Naryškino dvare lokomotyvų meistrui. Bekuldamas dvaruose tėvas liko be rankos. Tada patraukė duonos ieškoti į Latviją. Šeimoje augome neverčiami nei melstis, nei vaikščioti į bažnyčią. Jei tėvas nebūtų praradęs sveikatos, gal būtume galėję ir mokslų siekti. Bet paliko jis mus našlaičius prieš pat 1914 metų karą. Badas, vargas išdraskė mūsų namus, ir aš kartu su kitais badaujančiais vaikais atsidūriau Raudonojo kryžiaus draugijos prieglobstyje: gyvenau Latvijos ir Estijos prieglaudose, o 1919 metais grįžau į Lietuvą. Vėl prieglauda, troškimas mokytis, vėliau darbo ieškojimas, kol buvau pašauktas į karinę tarnybą.

Po 1926 metų fašistinio perversmo kariuomenėje likti nenorėjau. O kur dingti? Atsitiktinai susitikau su kandidatu į jėzuitų vienuolius S. Rimkevičiumi. Artimiausią susipažinęs su manimi, jis pakalbino mane stoti į jėzuitų vienuolyną. Jis paaiškino, kad šiame vienuolyne—rimti mokslu vyrai. Be to, vienuolynas turi savo gimnaziją, bendrabutį, kur neturinti mokosi ir gyvena veltui. Atseit, jei nenorėsi būti vienuoliu, galėsi baigęs gimnaziją išeiti.

Perskaitęs S. Rimkevičiaus pasiūlytą brošiūrą "Jėzuitai, kas jie yra ir ko jie nori", nutariau, kad geriau niekur nerasiu. Man, trokštančiam mokslo našlaičiui, atrodo, kad jėzuitai padės pasiekti savo tikslo—tapti mokytoju.

Ir aš dar su puskarininkio uniforma pasibeldžiau pas jėzuitus. Kaune, Rotušės aikštėje buvo jų gimnazija, į kurios septintą klasę 1928 metų rudenį išlaikiau stojamuosius egzaminus. Bendrabutyje gavau lovą ir maistą. Maniau, kad nieko geresnio gyvenime aš ir negalėjau tikėtis.

Bet mokslu džiaugtis teko neilgai. Netrukus rektorius vokiečių J. Kipas man pasiūlė: arba būk jėzuitų ordino kandidatu, arba palik gimnaziją. Teko rinktis: būti vienuoliu arba išeiti iš čia ir bernauti buožėms. Pasirinkau ordiną.

Pradėjau dirbti gimnazijos raštinėje. Mano darbu buvo patenkinti ir paskyrė atlyginimą. Tada Kipas pareikalavo gražinti vienuolynui skolą už išlaikymą. O kur pažadas našlaitį išlaikyti veltui? Taigi algos nemačiau, tik pasirašydavau algalapyje. Pinigai plaukė vienuolynui.

J. Kipas buvo geras psichologas. Žinodamas, kad gyvenime niekuo nesu buvęs, tik pažemintu, klusniu žmogumi, pradėjo man krauti pareigas. Aš buvau jam reikalingas kaip darbo jėga, našta velkantis asilas. Apkrovė mane "šventais" darbais taip, kad aš neturėjau nė minutės laisvo laiko. Besidarbuodamas mokyklos ir vienuolyno kanceliarijoje, patyriau, kokia čia sukurta žmonių sekimo sistėma, kokie žemi jėzuitiško šnipinėjimo metodai, kiek čia esama klastos ir veidmainystės. Tą sekimo sistemą, nežmoniškumą pajutau ant savo kailio. Čia slėgė ne tik nuo pirmųjų dienų skiepijamas visiškas savęs išsižadėjimas, savo "aš" netekimas, bet ir besąlygiškas paklusnumas. Vienuoliškas gyvenimas kūrė ne asmenybę, o automatą, robotą, be teisės galvoti, mąstyti. Čia žmogų žemino atsisakymas visko, kas žmogiška, kas igimta, viršinininkai reikalavo "sąžinės apyskaitų", kurių tikslas—šnipinėjimas.

Metai po metų man atsivėrė vis didesnis vienuoliško gyvenimo absurdas, jo dviveidiškumas.

1932 metais iš Amerikos rinkęs aukas grįžo tėvas Jonas Bružikas ir prašė melstis, kad kuo daugiau vienuolių pajustų pašaukimą misionierių darbui. Norintieji būsią išsiųsti į Olandiją, misionierių mokyklą, o iš ten į Afriką atversti negrų katalikų tikėjimą. Jis aiškino, kad misionieriai ten turės dirbti tarp juodaodžių, todėl jiems teks aiškinti, jog dievas ir angelai yra juodi, o velniai balti. Kad pragare ne karšta, o labai šalta... Patyrėme ir išnaudojimą. Vokiečių rektorius vienuolius spausdavo dirbti kaip juodus jaučius, o iš Vokietijos atsigabendavo veltėdžius, kurie iš mūsų tyčiodavosi ir švaistydavo sunkiai uždirbtus pinigus.

Suktybių, išnaudojimo ir net absurdiškų "stebuklų" būdavo kiekviename žingsnyje.

Artėjo paskutiniųjų įžadų laikas, o aš vienuolyne pasilikti nenorėjau. Jau ne kartą įsitikinau, kad vienuolynui reikalingas tik tol, kol turi sveikatos, išspausčius, išnaudotus išvaro. Buvo toks vienuolis broliukas Juozas Deliakas. Tai buvo pamaldus, paklusnus, darbštus žmogus, dieną naktį nepasitraukdavęs iš kepyklos. Čia jis nepakeliamame karštyje ir miegodavo. Kai neteko jėgų, pasiprašė padėjęjo. Vietoj to Kipas jam paskyrė atgailą, o vėliau liepė palikti vienuolyną. Senukas graudžiai raudėjo. Kur dėtis, kai sveikata atiduota vienuolynui?

Tai privertė ir mane rimtai susimąstyti. Padaviau prašymą, kad išleistu. Bet atleidimą vis atidėliojo. Kartą pasijutai blogai ir atguliau. Labai pergyvenau, kad neprazūtų mano pensija ir pašalpu knygelė. Mat, jėzuitai turėjo teisę be manęs iš banko paminti pinigus. Pašalpu knygelę aš sugalvoju suplėšyti. Taip ir buvo. Užėjęs pas mane kunigas J. Smilgevičius pasiėmė mano suplėšytą knygelę ir bandė gauti man priklausancius pinigus. Bet bankas pagal suplėšytą knygelę jiems pinigų neišdavė. Pasveikęs nuėjau į banką, pasiėmiau pašalpą ir visam laikui išvykau iš vienuolyno.

Dešimt metų jėzuitų vergovėje atėmė visam gyvenimui sveikatą. Patirta daugybė dvasinių kančių, kurių nesurašysi į jaučio odą, prisižiūrėta neteisysbių, skriaudų veidmainysčių. Ir kiekvienam galiu pasakyti, kad vienuolynai tarnavo ne dangiškiems reikalams, o žemiškam dvasininkų pasipelnymui. Ir šiandien visiškai pritariu savo senelio minčiai, kad tik šviesus žmogus gali būti laisvas nuo pono ir kunigo priespaudos.

K. Urbonas
Pensininkas

VIENUOLIKA TŪKSTANČIŲ TURISTŲ

Ignalinos turistinėje bazėje šia vasarą pasigrožėjo nuostabi gamta, pailsėjo daugiau kaip vienuolika tūkstančių žmonių. Daugiadieniuose žygiuose valtimis dalyvavo 214 grupių, juose buvo apie 5 tūkstančiai turistų.

Turizmo sezono metu bazės svečiai susipažįstame tik su Ignalinos rajonu. Iš toliau atvykę keliauja po respublikos įžymias vietas. Turistai lankosi Birštone, Druskininkuose, Palangoje, Trakuose, Vilniuje, Kaune ir kitur.

Vilnis, 1980 lapkričio 27

Ruošia naujus namų projektus kaimui

Kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose gausėja gyvenviečių, kurias puošia spalvingi surenkamieji gyvenamieji namai. Šiuo metu kaime jų pastatyta daugiau kaip du tūkstančiai.

Surenkamieji namai statomi pagal Lietuvos statybos ir architektūros mokslinio tyrimo instituto bendradarbių paruoštus projektus. Atsižvelgiami į gyventojų pageidavimus, instituto architektai tobulina anksčiau paruoštus projektus, kuria naujus. Skyriaus vedėjas V. Raginis, vyr. mokslinė bendradarbė A. Simonavičienė, vyresnysis inžinierius R. Miliukas ir kiti specialistai jau paruošė keturis naujus surenkamuosius namų projektus. Pagal juos Alytaus eksperimentinis namų statybos kombinatas kaimo gyventojams pasiūlys naujos konstrukcijos trijų, keturių ir penkių kambarių surenkamuosius gyvenamuosius namus. Šiais metais bus paruoštas ir šešių kambarių namo projektas.

— Naujieji namai patogesni ir didesni negu dabartiniai, — paaiški-

no architektas V. Raginis. — Neskaitant ūkinio ploto rūsiuose, priestatuose ir cokoliniuose aukštuose, namai turės iki 130 kvadratinųjų metrų bendro ploto.

Patrauklesnė išvaizda. Svarbiausia išorės požymis — šviesi sienų apdaila. Jau bus naudojama Statybos ir architektūros institute sukurta apdailos medžiaga "Polifosas". Bus gaminami surenkamieji namai ir be mansandrų, be rūsių, su cokoliniais aukštais. Panaudojus racionalesnes sienų, pertvarų, rūsių sienų, kai kurias kitas konstrukcijas, naujų projektų namus bus lengviau sumontuoti.

Supaprastės, o kartu ir pagerės namų inžinerinė įranga. Vanduo bus šildomas katilais su papildomu vandens šildymo kontūru. Dauge lyje surenkamųjų namų bus galima įrengti ūkinės virtuvės — skalbyklos, saunos.

— Naujos konstrukcijos surenkamieji namai kaimą turėtų pasiekti trečiaisiais naujojo penkmečio metais, — tęsė architektas V. Raginis.

Lietuvos statybininkų darbo vaisiai

Vien per šio penkmečio ketverius metus respublikos liaudies ūkyje panaudota 6.5 bilijono rublių, atlikta statybos ir montavimo darbų už 4 bilijonus rublių, atiduota naudoti 6.1 bilijono rublių vertės pagrindinių fondų. Tai reiškia, kad pastatyta daug naujų įmonių ir rekonstruota nemaža senų; pastatyta 7.9 milijono kvadratinųjų metrų bendro gyvenamųjų namų ploto, 105 tūkstančių vietų bendrojo lavinimo mokyklų, 34.5 tūkstančių vietų ikimokyklinių vaikų įstaigų, 3.7 tūkstančių lovų ligoninių, 8.2 tūkstančių apsilankymų per pamainą klinikų.

Ir visa tai vien per ketverius metus!

Toliau plėtoti visas liaudies ūkio šakas, nedidinant kapitalinės statybos tempų, neįmanoma, o tai tiesiogiai susiję su statybinių medžiagų gamybos didinimu, nors jau respublikos statybinių medžiagų pramonės įmonės per metus pagamina apie 995 milijonus plytų, 4 milijonus kv. metrų stiklo, 4 milijonus kubinių metrų nerūdinių medžiagų. Taipgi reikia plėsti ir medžiagų asortimentą, nors statybinių medžiagų pramonės įmonės gamina apie 180 pavadinimų produkciją pagal 110 valstybinių standartų.

Tai ne tik cementas ir plytos, drenažo vamzdžiai ir asocemento gaminiai, stiklas ir stiklo blokai, bet ir daugelis kitų gaminių. Pamatyti statyboje juos visus vienoje vietoje, be abejo neįmanoma. Tai labai įdomu apžiūrėti gaminių pavyzdžius ministerijos projektavimo-konstravimo biuro kabinete.

Žiūri į tuos pavyzdžius, ir išties akį džiugina. Dailūs, gražūs, patvarūs. Ant daugelio jų kokybės penkiabriaunis. Kaip liudija čia pat kabinete esančios diagramos, 1975 metais kokybės ženklų buvo žymima 4.5 procento visų gaminių, o šiemet jau numatoma 28 procentai. Tai be abejo, didelis šuolis. Ir kaip rodo visi ženklai šie šuoliai didės. Lietuva statosi kaip niekad anksčiau. Tai gali pasakyti kiekvienas amerikietis lietuvis turistai, lankęsis Lietuvoje. **Iš laikraščių S. J. J.**

NERINGIŠKIŲ FOTOPARODA

Nidos fotosekcija — viena aktyviausių respublikoje. Neringiškiečiai kasmet organizuoja ataskaitines parodas, kurios sukelia vietinių žiūrovų ir poilsiautojų susidomėjimą. Šiemet irgi Neringos kultūros namuose respublikinės kūrybinės fotografų stovyklos-seminaro metu buvo atidaryta ir aptarta penktoji nidičių fotoparoda, kurioje 7 autoriai eksponavo apie 60 nuotraukų.

IŠ KAUNO ANSAMBLIŲ APŽIŪROS

Kauno miesto kultūros skyriaus surengtoje estradinių ansamblių apžiūroje dalyvavo vienuolika įvairių įstaigų, pramonės įmonių, statybos ir transporto organizacijų kolektyvų, geriausiai pasirodžiusių rajonų atrankinėse apžiūrose.

Vokalinė instrumentinių ansamblių kategorijoje nugalėjo miesto Profsąjungų kultūros rūmų, o orkestrų grupėje — V. Kapsuko-Mickevičiaus spaustuvės atstovai.

Lietuvos kaime darbo jėgos išteklių problemos

Žurnale "Žemės ūkis" Nr. 10 Žemės ūkio ministro pirmasis pavaduotojas Vytautas Ožiušas duota "Darbo jėgos išteklių kaime" straipsnį. Čia perspausdiname iš straipsnio kai kurias ištraukas, kurios, mūsų nuomone, seniai palikusiems Lietuvai gali būti įdomios.

Šiuo metu respublikos žemės ūkio gamybos baruose dirbuojasi per 39 tūkstančiai diplomuotų specialistų, apie 70 tūkst. gyvulininkystės darbuotojų, 22 tūkst. statybininkų, nemažas būrys kitų specialistų bei profesijų, dirbančiųjų. Daug tai ar mažai? Žinoma, galime pasidžiaugti, kad vidutiniškai vienam ūkiui jau tenka daugiau kaip po 30 žemės ūkio specialistų, iš jų beveik po šešis su aukštuoju išsilavinimu. Beveik 96 proc. kolūkių pirmininkų ir tarybinių ūkių direktorių yra žemės ūkio specialistai. Šiandien net 72 proc. ūkiuose dirbančiųjų traktorininkų-mašinistų turi pirmos ir antros klasės kvalifikaciją. Beveik kas trečiam gyvulininkystės darbuotojui suteiktas gyvulininkystės meistro vardas.

Tačiau kartu žinoma ir tai, kad dėl žemės ūkiui nepalankios demografinės situacijos per pastarąjį dešimtmetį kaime sumažėjo 320 tūkst. žmonių. Aišku, ne visi jie betarpiškai dirbo žemės ūkyje.

Buvo nemaža jaunimo, dar nepradėjusio savo darbo biografijos. Nepaisant to, praeitų metų gyventojų surašymo duomenimis, kaimo vietovėse dar tebegyvena 39 proc. visų respublikos gyventojų (1939 m. Lietuvoje buvo 60 miestų su 700,000 žmonių, dabar — 114 miestų su 2,106,000 gyventojų). Dėl didelės kaimo darbingų žmonių imigracijos į kitas liaudies ūkio šakas darbo rankų ūkiuose kasmet sparčiai mažėja.

Kaip žinome, Lietuva yra išvystyto žemės ūkio respublika. 1976-

1978 metais vienam gyventojui bendrosios žemės ūkio produkcijos čia buvo pagaminta 67 proc. daugiau, negu vidutiniškai Tarybų Sąjungoje. Vadinas, ir žemės ūkio gamybos baruose reikėtų turėti atitinkamai daugiau darbingų, geriau kvalifikuotų žmonių. Tuo tarpu Žemės ūkio ekonomikos instituto duomenimis, esant šiuolaikiniame mechanizacijos lygiui, jau praeitais metais respublikos žemės ūkiui stokojo apie 50 tūkst. darbingų žmonių. Nors šis sąlyginis darbo jėgos trūkumas dalinai kompensuojamas pensijinio amžiaus žmonių, paauglių bei talkininkų sezoniniu darbu, tačiau tai jau rimtai stabdo normalų gamybos užduočių vykdymą ir apskritai kaimo socialinį vystymąsi.

Nepalankiai žemės ūkio gamybai klostosi kolūkiuose, tarybiniuose bei kituose valstybiniuose ūkiuose dirbančiųjų amžiaus struktūra. Vidutinis žemdirbio amžius priartėjo prie 50 metų. Tai atsitiko todėl, kad pastaruoju metu dirbti į kitas liaudies ūkio šakas palyginti sparciai pereina kaimo jaunimas. Mus labai jaudina, kad ūkiuose auga neskaitlinga jaunoji žemdirbių pamaina, kad čia pastebimai mažėja jaunų, darbo energija trykstančių vaikų ir merginų iki 30 metų amžiaus. Apyskaitų duomenimis, pernai minėto amžiaus jaunimas tesudarė 12 proc. žemės ūkio dirbančiųjų. Iš persikėlusių į miestus — 53 proc. jaunimo iki 30 metų.

Be to, migracijai iš žemės ūkio būdinga disproporcija tarp išvykstančių vaikų ir merginų, vyrų ir moterų. Kaimas "vyriškėja". Iš jo dėl įvairių priežasčių, o svarbiausia — dėl kaimiškų moteriškųjų profesijų nepakankamumo ar patrauklumo išvyksta vis daugiau merginų. Tai mažina žemdirbių šeimų kūrimąsi, natūralų kaimo gyventojų prieauglį.

ŽEMDIRBIO ŠLOVĖ

Tarybų šalyje didžiai vertinamas žemdirbio triūsas. Tūkstančiai geriausių Lietuvos laukininkystės darbuotojų ir gyvulių augintojų apdovanoti TSSR ordinais ir medaliais.

Vilkaviškio rajono "Šilupės" kolūkyje aukščiausios Tėvynės apdovanojimo susilaukė penki žmonės. Lenino ordininkai melžėjas B. Vidrinskas ir fermos vedėjas V. Dubauskas po daugelio metų sėkmingo darbo jau išėjo į pensiją. Dabar melžėjais sėkmingai dirba A. Ryckis ir Z. Lukšienė, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatė. Lenino ordinu apdovanotas ir kolūkio pirmininkas A. Zaikauskas.

Nuotraukoje: "Šilupės" kolūkio Lenino ordininkai (iš kairės) Z. Lukšienė, A. Zaikauskas, A. Ryckis, E. Vidrinskas ir V. Dubickas.

G. Svitojaus nuotr.

Rašo iš Vakarų Vokietijos

GANELIN JAZZ TRIO

Kai prieš kokį pusmetį savo lokaliame laikraštyje teko užtikti žinutę, kad iš viso pirmą kartą į Berlyno Jazz dienas atvyksta jazzo grupės iš Sovietų Sąjungos, ir ten bus "Lietuvos Free Jazz Trio", smalsumas nedavė ramybės. Mat, ilgus metus gauju Lietuvoje leidžiamą "Literatūrą ir Meną", skaitau ir kitus Lietuvos laikraščius, bet kažin kaip nieko neteko užtikti apie jazz. Buvau tos nuomonės—tikriausia kaip ir daugelis čia gyvenančių—kad Lietuvoje muzikinis gyvenimas susideda iš liaudies dainų populiarinimo, skysto turinio Gorbulskio ir co. dainuškų atlikimo ir profesionaliai aukšto lygio kamerinės muzikos be specialaus "touch" griežimo. Pasirodo, kad ne tik pas mane, bet ir pas Vokietijoje gyvenančius Lietuvos piliečius sukėlė galvosūki, kas čia galėtų atstovauti Lietuvos jazzui. Apie Ganelino Trio niekas nepagalvojo.

Berliner Jazz Tage yra pats rimčiausias šios rūšies muzikos rengimas Europoje. Organizatoriai mėgina jį sukviesti geriausias grupes. Tarp jų rengėjų yra ir Mikas (Michael) Naura, buvęs jurbarkiškas, vienas iš Vak. Vokietijos jazzo "popiežių", kuris Berlyne atstovauja Hamburgo televizijos stočiai NDR. Visi koncertai Berlyne yra filmuojami. Ganelino Trio užėmė Berlyno televiziją SFB.

Ne tik jazzo dienų rengėjams, bet ir mums ir visai publikai, kuri š. m. spalio 29 dienos vakare susirinko į Berlyno Philharmonijos salę, pirmos su Ganelino Trio pasimatymo minutės sudarė šoką. Visi trys muzikantai į sceną įėjo su birnyne, švilpukais ir kitokiais pagaliukais. Publika pradėjo nerimauti—"jie nori mus už nosies pavadžioti", bet vėliau buvo dar "gražiau". Pianistas Vječeslavas Ganelinas pradėjo trankyti fortepijono dangtį, būgnininkas Vladimiras Tarasovas barškinti visokiais rakandais, o reederis Vladimiras Čekasinas išsikšęs saxophonus ir burną leido garsus, kurie skambėjo, lyg kokia skarda nuo stogo kristų. Publika pradėjo nerimauti, švilpauti, vienas kitas ryžosi apleisti salę, o mes iš gėdos krauju prašaituoti.

Bet po kelių minučių pasirodė, kad jau ne taip kvaila, ką Ganelino Trio tenai produkuoja. Švilpintojai pasidarė didžiausiais pliauškintojais, į jų chorą įsijungė ir Ganelinas su savo vyrukais. Po pasirodymo turėjo didelio vargo apleisti sceną, nes publika vis reikalavo priedo. Pasirodo, Ganelino Trio griežė tokį neįprastą jazzo variantą, kuris primena "punk" muziką. Bet su savo muzika jiems pavyko įtikinti publiką. Buvo jaučiamas aukštas profesionalus muzikalumas, didelis atlikėjų kreatyvumas ir išryškėjo tas specialus Ganelino Trio "touch".

Po pasirodymo teko už scenos šnektelėti su atlikėjais. Jie buvo savo pasirodymu ir publikos reakcija labai patenkinti. Nereikia specialiai priminti, kad Trio vadovas Ganelinas ir jo drumeris Tarasovas puikiai kalba lietuviškai. Bendrai pasirodo, kad Vilnius turi jazzui labai "gerą orą", ir kad Ganelino Trio ne vieninteliai tos muzikos populiarintojai Lietuvoje, nes dar šiais metais ten bus pirmasis Lietuvos jazzo festivalis, ne Vilniuje, bet Druskininkuose. Romas Šileris

San Francisco- Oakland, Cal.

Spalio mėnesį su Aleksa aplankėme draugę Oną Daivienę. Ona neseniai buvo skubiai nuvežta į ligoninę. Sveikata pagerėjo. Kai lankėme, jau buvo namuose, bet ne labai stiprios sveikatos, nors smarkiai eina per savo kambarius.

Ona šiais metais geg. 30-tą atšventė savo 90 metų sukaktį. Pati pasigamina maistą ir kas reikalinga. Sunkesniems darbams pasamdo žmones. Turi keletą draugiškų kaimynų, kurie jai pagelbsti.

Cleveland, Ohio, gyvendama Ona buvo ištekęs už Jono Čecėtos. Jie augino vieną sūnų. Mirus vyrui, jina vėliau apsigėdė su Daiviu. 1958 m. visa šeima paliko Clevelandą ir apsigyveno Kalifornijoje. Čia įsikūrė gražioje vietoje. Gaila kad po kiek metų mirė ir jos antras vyras, ir Ona pasiliko vėl viena. Sūnus buvo vedęs ir turėjo savo šeimą, o Ona sakė iki galėsianti bus savo namuose. Keletą kartų jos namuose turėjome surengę LLD San Francisco kuopos pietus.

Ona ir šiais metais nepamiršo paremti mūsų spaudą su \$150: "Laisvei" \$100, "Laisvės" 70 metų sukakčiai, ir "Vilniai" \$50 "Vilnies" Fondui.

Taipgi gavau laiškutį nuo Bernice Kubilienės su \$35 čekiu. Jinai užmoka už dvi "Laisvės" prenumeratas į Lietuvą ir aukoja \$5 "Laisvės" Fondui. B. Kubilienė atvažiavo iš Hamilton, Ont., Canada, pas dukrą Halisjah, kuri gyvena dabar Pasadena, California. Kitais metais jos dukros Halisjah ir Milda gyveno mūsų apylinkėse ir abidvi su motina lankydavo mūsų rengimus. Kai kada atnešdavo namuose pagamintų tortų arba skanių doughnacų, už kuriuos mes būdavome dėkingi. Beje, dukra Milda irgi paliko mus, kadangi jos vyras turėjo persikelti į Mexico City, Mexico dirbti. Mes apgailaustojam, kad praradome draugišką draugę. Linkime stiprios sveikatos ir laimės joms ir šeimoms.

Juozas Roland buvo mūsų apylinkėse, atsinaujino prenumeratą ir paaukojo \$5 "Vilniai" ir \$3 "Laisvei". Reikia pastebėti, kad Juozas keletą kartų su savo mašina vežiojo turistus iš Lietuvos po svarbesnes ir gražesnes vietas San Francisco, Berkeley ir kitur.

LLD 198-ta kp. rengia rengimą su pietumis gruodžio 7-tą (jeigu gaus svetainę) Finnų Svetainė, Berkeley, Cal. Juozas prižadėjo apmokėti visas išlaidas. Būsime jam dėkingi. Beje, Juozas San Francisco užlaiko pora užėigų.

Dėkoju visiems už aukas ir prenumeratų atnaujinimus.

V. Taraškienė
Vaj. San Francisco-Oakland

St. Petersburg, Fla.

Spalio 11 d. įvyko A. L. D. 45 kp. susirinkimas. Po susirinkimo buvo pietūs. Mūsų naujos šeiminkės prie to darbo jau priprato; labai skaniai pagamina. Ir viskas joms gerai sekasi; darbe sutaria. H. Siaurienė buvo sunegalavus, jos vietoje dirbo Stella Daraškienė, jauna čikagietė. Ačiū, Stella! Paminėjome Lietuvos T. S. R. 40-metį. Turėjome gražią programą. Pirminkavo St. Kuzmickas. Kalbą angliškai pasakė H. Janulytė, o Bronė Vaitkienė perskaitė Salomėjos Neries eilėraštį angliškai ir lietuviškai. Padainavo St. Kuzmickas. Dainas, Mylėtojų chorą, padainavo G.

dainas: "Lietuva brangi", "Vilniuj", "Žydi liepos", "Mylėk ir lauk", "Klausyk širdie", "Tėvynė Lietuva" ir "Kolūkietiška valsa". Akompanavo ir Chorui vadovavo H. Janulytė. Po programos buvo šokiai ir pasikaibėjimai.

Nuo dabar parengimai įvyks kas šeštadienis, pietūs 12 val.

"Vilnies" vėjus neina taip, kaip norečiau. Daug sergančių. Ir visi pensininkai. Be to, be savo transporto toli nenuvažiuosi. Miesto transportas čia labai prastas. Ims visą dieną ir matysi tik vieną šeimą. Yra vietų, kur miestui busai visai neina. Kadangi parengimai vyks kas šeštadienis, tai viskas pagerės. Būkime "Vilnies" patriotai, stenkimės, kad ji dar ilgai mus lankytų. Gerbkime jos iškūrėjus ir buvusius vadininkus: V. Andrių, L. Prūseiką, V. Rudaitį, F. Abeką, L. Joniką, J. Stalioraitį, Juozą Budrį, Aleksą Maziliauską, Apolinarą Grigą, Antaną Drobį, Joną ir Pauliną Blaškius, Justiną Stančiką, Joną ir Oną Rūbus, Antaną Smitą, Rapolą Merki, Juozą Bendoravičių, ir daug daug kitų. Galėčiau prirašyti daug puslapių apie tuos, kurių jau nėra. Minint jų vardus; byra ašaros. Mes jų niekados jau nematysim, bet jų darbai pasiliks amžinai. Mes, kurie dar likome, suglauskime jėgas ir dirbkime. Numeskite asmeniškumus ir šūkišlyną. Stenkimės palaikyti savo spaudą. Užrašykite "Vilni" į Lietuvą, jei pačių akys jau nepajėgia skaityti.

Girdėjau, kad išvažiuo atostogų Adelė Pakalniškienė. Nežinau kur. Buvo sunegalavus Alma Bruwer, bet dabar jau pagerėjo ir mačiau susirinkime.

Smarkiai susirgo Walter Kelley, ir yra Palms of Pasadena ligoninėje. Jis jau seniai nesveikuoja. Neper-tvirkiausiai jaučiasi ir jo žmona Kliopasa. Sveiki būdami jie dainavo chore, lankė rengimus. Ta nelemta senatvė visus kankina. Visiems gerai žinomas, irgi buvęs choristas Motiejus Stainys, išvežtas į ligoninę Palms of Pasadena. Jis jau keli metai gyvena slaugymo namuose.

Sveikatai pablogėjus, išvežė į ligoninę Marytę Walaitienę; turėjo mažą operaciją gydytojo kabinete. Blogai, kai visko turime per daug. Blogai, kai persivalgom, ir saulės per daug. Floridoje nuo saulės ant odos atsiranda tokie augaliukai, juos vadina odos vėžiu ir jie turi būti nudeginti ar nupjauti. Kuo greičiau, tuo geriau. Tai mūsų Marytę apipjaustė. Dabar ji bus sveika. Linkiu visiems ligoniams kuo greičiau pasveikti. Man daug smagiau rašyti apie jus, kai jūs šokate ar dainuojate.

Girdėjau, kad atvažiuoja dainininkas Al Daupša. Jis ir vėl mums padainuos. St. Petersburgas laimingas. Kai tik sužinome, kad koks menininkas atvažiuoja, mes tuojau ta proga pasinaudojame. Prašau visų lankytis kas šeštadienį—daugiau sužinosite apie mūsų veiklą.

Iki pasimatymo Klube,
J. Andriulienė

FRANK MIKUŽIS LIGONINĖJE

Plačiai žinomas menininkas ir pažangietis drg. Frank Mikužis lapkričio 2 d. išvyko į Christ Community ligoninę. Kaip ilgai jam ten teks pabūti, nežinia. Ir ar teks pergyventi operaciją, taipgi kol kas nežinoma.

Linkiu mielam Frank nugalėti ligą ir sveikam grįžti į namus, nes jo laukia dideli darbai.

Helen Bordner

Čikagiečiai minėjo Didžiojo Spalio 63-ąsias

Kaip kasmet, taip ir šiemet Didžiojo Spalio socialistinės revoliucijos metinių minėjimą buvo suorganizavusi Chicago Council for American-Soviet Friendship organizacija. Šiemet minėjo 63-ąsias metines, kartu ir JAV-TSRS santykiavimo 47-ąsias metines. Minėjimai įvyko De Paul universiteto didžiojoje salėje. Publika buvo keli šimtai žmonių. Minėjimas truko kelias valandas. Pagrindinę kalbą pasakė TSRS ambasados atstovas konsulas Korčakov. Meninę programą atliko profesionalai muzikantai.

Antrą Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos 63-ųjų metinių minėjimą buvo suorganizavę Čikagos pažangiečiai rusai lapkričio 16 d., savo salėje Lemoine ir California. Čia irgi buvo gausu publikos. Į minėjimą buvo atvykęs iš Vašingtono TSRS ambasados pirmasis sekretorius konsulas Edmundas Juškys ir generalinis konsulas Eugenijus Sergievič. Pastarasis pasakė pagrindinę kalbą. Meninę programą atliko rusų "Metro" šokių grupė ir jaunesnės rusų kartos dainininkai.

Abiejose vietose minėjimai buvo sėkmingi. Kaip pirmame, taip ir antrame matėsi ir lietuvių. X.

NUOTAIKINGAS LDS 112 KP. NARIŲ SUSIRINKIMAS

Lapkričio 8 d. vakare įvyko LDS 112 kuopos narių susirinkimas Evos Sanus bute. Narių atsilankė skaitlingai. Kaip žinia, šioje kuopoje daugumoje jauni žmonės, tad pas visus buvo puiki nuotaika ir pakilus ūpas darbai LDS labui. O kas dar svarbu, tai ūpą sukėlė mielų svečių dalyvavimas, Millie ir Vyto Yuden iš Arkansas valstijos. Jie yra ilgamečiai šios kuopos nariai ir darbuotojai palikę Čikagą ir apsigyvenę Arkansas valstijoje. Šiuo laiku jie vieši pas dukrą ir jos šeimą. Ta proga dalyvavo susirinkime.

Visi nariai labai rūpestingai aptarė LDS liečiančius reikalus ir nutiesė planus sekančių metų veiklai, nes kitas susirinkimas jau bus 1981 m. pradžioje.

Po susirinkimo drg. Eva Sankus ir jos dukra Isabelle Matas paruošė puikų užkandžių ir visus susirinkusius šauniai pavaišino. Kiek nugirdau, tai visi dalyviai sakė, kad retai tokios šaunios vaišės būna po susirinkimų, kokias paruošė drg. Senkus ir jos dukra. Visi atsiveikindami dėkojo šeiminkėms už vaišingumą. Sekr. Isabelle Peters

"Vilnies" direkcijos žiniai

Siuomi primenu, kad "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis įvyks šių metų lapkričio 29 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prašau visus direktorių tarybos narius atsilankyti paskirtu laiku, kad užtektų laiko apkalbėti visus laikraštį liečiančius reikalus. Perteime posėdyje liko neapkalbėtas bazaro klausimas.

Lauksime visų direktorių atsilankant. Sekr. J. M-nė

Vilnius, 1980 lapkričio 27.

LANKĖSI MALONI VIEŠNIA

N. ir J. Gužauskai

Šiomis dienomis lankėsi Čikagoje maloni viešnia, tai Nancy Gordon. Ji atvyko iš Mesa, Arizona, dalyvauti savo velionio vyro Jack sesutės vyro Benjamin Krisiken laidotuvėse, kurios įvyko lapkričio 1 d.

Nancy sutikau O'Hare aerodrome. Ji dalyvavo laidotuvėse ir pasisvečiavo pas uošvę M. Gužauskienę, aplankė Antaną Andryauską. Taipgi Estelle Bogden nuvežė ją aplankyti A. Bacevičienės. Keliskart ji aplankė savo velionio vyro Jack Gordon-Gužausko kapą Lietuvių Tautinėse kapinėse, taipgi savo mamytės Uršulės Andrulienės kapą ir daugelio kitų jos buvusių draugų-pažįstamų kapus.

Viešnia perdavė čikagiečiams linkėjimus Arizonoje gyvenančių vilniečių: Della Reuther, Stanley Strauko, Joe Koll ir eilės kitų. Ji sakė, kad S. Straukas dirba tarpe tenykščių Senior Citizens įstaigoje. Della Reuther veikia prie ten esančio Senior Citizens choro ir laimėjo \$1,000 kelionę į Las Vegas, nes ji atsakė į klausimą, kas buvo pirmoji moteris gubernatorė šioje

šalyje? Ji pasakė, kad ponis Grasso, Connecticut valstijoje. Už tai ir laimėjo minėtą dovaną.

Viešnia taipgi svečiavosi pas Nellie De Schaaf. Labai rūpestingai apkalbėjo "Vilnies" reikalus. Jai buvo paaiškinta, kiek ir kas pastaruoju metu dirba prie laikraščio paruošimo ir išsiuntinėjimo: S. J. Jokubka, J. Marazienė, N. De Schaaf, Julius Urbikas, Helen Bordner, Victoria Walters, John Feiza, Frank Vaitkus, Antanas Litvinas.

Viešnia dėkoja drg. Louis De Schaaf už nuvežimą aplankyti slaugymo namuose Jono Mažeikos.

Tiesa, Nancy nepamiršo ir "Vilnies" reikalų. Ji beviešedama įteikė \$10 laikraščio paramai.

Tikrai buvo malonu su ja padraugauti ir aplankyti jos nemažą skaičių artimų draugų.

Kai skaitysite šią žinią, Nancy bus grįžusi į šiltą ir saulėtą Arizoną. Prieš išvyksiant, pasakė, kad ne visus gerus draugus suspėjusi aplankyti, tai prašė perduoti jiems linkėjimus per laikraštį. John Feiza

"Vilnis" ieško namų prižiūrėtojo

Mirus ilgamečiui "Vilnies" namų prižiūrėtojui drg. Juozui Budriui, būtina ir skubiai reikalingas namų prižiūrėtojas. Yra tinkamas butas su visais patogumais pavieniui ar porai. Prašome atsišaukti, kas sutiktų prižiūrėti namą ir pastoviai apsigyventi. Dėl sąlygų susitarsime. Prašome atsišaukti arba paskambinti administracijai—312-842-7325. "V." Adm.

DAUGIAU KOOPERUOKIME VAJAUS DARBE

Iš praeito pranešimo apie "Vilnies" vartininkų gavimui naujų skaitytojų ir senų atnaujinimui darba, matosi, kad darbas pradėtas, bet nėra toks, koks turėtų būti, jei norime, kad laikraščio ateitis būtų užtikrinta. Gražu, kad vartininkai metasi į darbą, bet reikėtų nepamiršti, kad šis svarbus darbas ne tik vartininkams priklauso, o tikrenybėje jis turėtų priklausyti kiekvienam laikraščio skaitytojui, o ypatingai tam, kuris iš širdies trokšta, kad "Vilnis" kuo ilgiau gyvuotų ir teiktų tas taip svarbias žinias iš klasių kovos lauko, taipgi kas dedasi šiandien pasaulyje. Taipgi kas vyksta mūsų senojoje tėvynėje Tarybų Lietuvoje.

Tiesa, vartininkai dirba ir lenktynuoja, bet tai nėra pats svarbiausias ir pagrindinis klausimas. Svarbiausia gauti daugiau skaitytojų, o jų galima gauti, jei tik visi stosime į darbą. Daugelis mūsų giminaičių Tarybų Lietuvoje pageidauja mūsų laikraščio, tai kodėl nepatenkinti jų norų ir neužrašyti jiems laikraščio, tegul jie žino, ką mes veikiame ir kas vyksta šioje šalyje?

Prašau ir raginu visus "Vilnies" skaitytojus būti nuolatiniams vartininkais ir jei ne daugiau, tai nors gauti tiek naujų skaitytojų, kiek nelemtoji mirtis jų atskiria iš gyvųjų tarpo. O jei visi rūpinsimės, tai užtikrinu, kad pasekmės bus puikios. Tad visi į darbą!

Vartininkė J. M.

PUIKIAI ĮRENGTAS PENŠININKAMS KLUBAS

Marquette Parko kolonijoje įrengtas ir atidarytas pensininkams klubas, 6117 So. Kedzie Ave. Kiek man teko lankytis "Senior Citizens" klubuose, pasakysiu, kad šis klubas ar tik nebus vienas iš puikiausių. Jame įrengtas poilsio kambarys, skaitykla, įvairiems žaidimams kambarys, puikios kėdės, patogus įvažiavimas pro duris invalidams, kurie atvažiuoja kėdėse ant ratukų. Suminėti visus patogumus neįmanoma, patartina patiems progai pasitaikius užsukti.

Šeštadieniais ir sekmadieniais duodami labai skoningi pietūs nuo 12 val. dieną už 75 centus. Bet kurie nori papietauti, turi juos prieš savaitę užsisakyti, nes pietūs negaminami vietoje, o atvežami iš kitur, tad teikėjai nori žinoti kiek užsakyti. Kartais pasitaiko, kad ir anksčiau ir neužsisakę pietus, juos gauna, bet tik tada, kuomet kuris iš pirmiau užsakiusių neatvyksta.

Trumpai suglaudus, Marquette Parkas gali džiaugtis sulaukęs tokios šaunios įstaigos, kurioje senyvo amžiaus žmonės gali nuotaikin-gai ir įdomiai praleisti dieną.

J. Urmonienė

ATTITAIŠYMAS

Praeitame "Vilnies" numeryje žinutėje "Rūpinasi pažangia spauda" yra nemaloni korektūros klaida. Pasakyta, kad Adelė Copin viso įteikė \$145, turėjo būti: įteikė \$45, iš jų \$3 paramos. Adm.

STAIGIAI SUSIRGO V. VALTERAITĖ

Lapkričio 12 d., trečiadienį, "Vilnies" ekspeditorė Viktorija Valteraitė, tuoj baigus ekspedicijos darbą, skubiai buvo nuvežta į Mother Cabrini ligoninę ir paguldyta intensive care kambaryje. Po dvi dienas trukusio tyrinėjimo gydytojai surado jos plaučius paplūdusius vandeniui.

Rašant šią žinią, Viktorija tebeguli ligoninėje. Kiek jai teks ten būti, kol kas nežinoma. Nellie

LANKĖSI "VILNYJE" ONA ALAUSKIENĖ

Prieš apie metus drg. Ona Alauskienė buvo susilaužiusi koją. Nors jau nemažai laiko praslinko, bet be lazdos pagalbos dar negali vaikščioti. Ilgą laiką jos nematėme. Smagu pasakyti, kad spalio 24 d. ji atvyko į "Vilnies" raštinę. Skundėsi, kad važiuojant iš Worth, Ill., į "Vilnies" raštinę, tenka keisti kelis autobusus, bet ji tą nesmagumą nugalėjo ir atvyko.

Onutė pasimokėjo savo prunumeratą, taipgi panaujino savo giminaičės Marcella Valaitienės prunumeratą Lietuvoje ir dar įteikė "Vilnies" paramai \$15.

Esame labai jai dėkingi už parodytą rūpestingumą ir apsilankymą pas mus. Nellie De Schaaf

J. MAŽEIKOS SVEIKATOS STOVIS NEGERIAUSIAS

Teko sušnekti su drg. Antanu Litvinu, kuris dažnai lanko savo buvusį šeiminingą Joną Mažeiką. Jis sakė, kad neperseniausiai buvę nuvykę aplankyti Jono ir apkirpti jam plaukus su J. Patecku. Jie radę Joną netvirtą ir mažai kalbantį. Jis skundžiasi, kad jaučia kūno dalių apmirimą ir šiaip negali daug ko prisiminti.

Gaila tokio darbštaus draugo ir tiek daug prisidėjusio prie darbo žmonių kovų. Bet nelemtoji senatvė ir liga nevienam pakerta jėgas ir paguldo į ilgą ligonio patalą. V-tė

Ciceros žinios

VAGILIAI NESNAUDŽIA

Povilas Šlapelis, gyvenantis 5742 Cermak Road, skundėsi policijai, kad nežinomi piktadariai pridarė jam daug nuostolių, jo automašinos apgadino, sulaužė uždegimui įrengimą (ignition) ir šiaip padarė nemažai nuostolių. Jis paliko automašiną prie 58 Ave. arti traukinėlio, kur ir įvyko automašinos apgadindimas.

***

Taipgi skundėsi policijai Stanley Waychūnas, 4820 W. 24 St., kad piktadariai įlindo į jo butą ir pavogė jo šautuvą.

Policija ieško vagių. John Feiza

Skaityti—vadinasi, gyventi, nes gyventi, vadinasi žinoti, pažinti, suprasti. M. Driuonas

Paviršutiniškai žinoti viską, vadinasi, nieko nežinoti. V. Hugo-

Skaitlingas buvo roselandiečių susirinkimas

Roselando Lietuvių Moterų klubo narių susirinkimas įvyko lapkričio 3 d., Anielės salėje. Narių atsilankė daug. Visos nuosirdžiai svarstė klubo reikalus.

Susirinkimą atidarė klubo pirminkė P. Valentienė 12:30 val. dieną ir vedė tvarką.

Klubo valdyba davė išsamų raportą iš savo veiklos primindama, kad atlikusi visus darbus, kurie valdybai buvo paskirti.

Klubas įteikė J. Urmonienei dovaną \$5, kuri teikiama kiekvienai narei bent kartą esant ligoninėje. Julija padėjo už dovaną ir pati apdovanojo klubą, įteikdama \$5.

Pranešta, kad serga drg. Marcella Mažeikienė. Ji net dvi savaites buvo ligoninėje, o dabar jau grįžo ir sveiksta.

Nutarta žiemos švenčių proga pasveikinti nares ir jų šeimas bei klubo renginių lankytojus per laikraštį "Vilnis", apmokant \$25.

Nutarta apdovanoti karo veteranus Hine ligoninėje žiemos švenčių proga, įteikiant \$15.

Plačiai apkalbėta susirinkimų laikymo klausimas. Prieita prie išvados susirinkimų pertrauką daryti ne vasarą, o žiemą, nes užėjus šaltam orui ir iškritus sniegui, nelengva narėms vaikščioti. Tad nutarta kitą susirinkimą turėti sekančių metų balandžio mėnesį, pirmą pirmadienį. Jame bus renkama ir nauja valdyba. Tad nepamirškite, kad kitas klubo narių susirinkimas bus pirmą balandžio mėnesio pirmadienį.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Anna Benson, Emilijos Damalackienės, Bessie Sucila, Julijos Marazienės. Joms palinkėta ilgo, sveiko ir darbingo amžiaus ir sudainuota irgiausių metų.

Vilnis, 1980 lapkričio 27

U. Urmonienė

APKALBĖTI LDS ČIKAGOS KUOPŲ REIKALAI

Lapkričio 8 d. "Vilnies" salėje įvyko LDS 2-ros apskrities komiteto posėdis, kuriame rūpestingai buvo apkalbėta LDS 72 kp. ir 76 kp. reikalai. Pirmininkei Julijai Urmonienei neatsilankius dėl silpnos sveikatos, posėdį atidarė sekr. Isabelle Peters. Tvarkos vedėja išrinkta J. Marazienė.

Duotas raportas iš delegatų patikimo banketo. Pažymėta, kad minėtas banketas visapusiškai pavyko.

Sekretorė pasižadėjo parašyti laiškus aukščiau minėtų kuopų nariams ir pakviesti į susirinkimą, kuriame reiks išrinkti valdybą, o ypatingai fin. sekretorę. Tokiam susirinkimui diena dar nepaskirta ir nenumatyta vieta. Numatyta ieškoti vietos Brighton Parko apylinkėje. Apie vietą ir laiką bus pranešta vėliau. Būtų gražu, kad minėtų kuopų nariai pasirūpintų valdybos sudarymu, kitaip gali tekti pavieniams nariams siųsti mokesčių į LDS centrą:

Buvo siūlyta kreiptis LDS 139 kp. fin. sekretorę Virginia Wrobel, kad ji sutiktų duoklių priimti ir iš LDS 72 kp. narių. Valdyba į ją kreipėsi ir gavo sutikimą, kad ji priims 72 kp. narių duokles ir pasiųs centrui.

Kitas posėdis bus šaukiamas pagal valdybos numatymą. Reikia tikėtis, kad jis gali įvykti dar šiais metais, priklausys, kaip bus sutvarkyti LDS 76 kp. reikalai.

Pas visus komiteto narius matėsi rūpestis LDS reikalais.

Koresp. J. Marazienė

PASIKALBEJAU SU FLORIDIEČIAIS

Lapkričio 8 d. paskambinau drg. Šarkiūnams į St. Petersburg, Fla. Nusiskundė, kad dukra Helen Janulytė nesijaučianti gerai. Ką tik grįžusi iš ligoninės, kur išbuvo virš savaitės. Dabar jaučiasi geriau, bet reikalinga rimta priežiūra. Drg. H. ir J. Šarkiūnai nusišundė sveikata, tik susirūpinę dėl dukros.

Užklausa, kaip jaučiasi iš T. Lietuvos profesoriai Meškauskai. Sakė, kad pas juos puiki nuotaika ir petersburgiečiai visi juos pamilo ir vaišina taip, kad mažai jie turi laiko poilsiui. Apgailestavo, kad į Čikagą nespės atvykti. Lapkričio 16 d. išvyksta į Massachusetts valstiją, kur taipgi yra giminių. O prieš Naujuosius metus grįš į T. Lietuvą.

Sakė, kad rimtai nesveikuoja Kostas Damalakas, gaila.

Linkiu ligoniams greito pasveikimo, o svečiams geros kelionės.

J. Urmonienė

Linksmų žiemos švenčių ir laimingų Naujų Metų!

Nuoširdžiai sveikiname "Vilnies" personalą, visus gimines, draugus ir kaimynus Amerikoje ir mūsų brangioje Tėvynėje T. Lietuvoje, mūsų sesutes, jų šeimas ir brolio šeima.

Linkime stiprios sveikatos, ilgo ir gražaus gyvenimo.

URSULĖ ir MYKOLAS YUŠKO
Dearborn Heights, Mich.

LINKSMŲ ŽIEMOS ŠVENČIŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ!

ROSELANDO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS SVEIKINA VISAS SAVO NARES, VISUS GEROS VALIOS LIETUVIUS ŠIOJE ŠALYJE IR SENOJOJE TEVYNEJE—TARYBŲ LIETUVOJE LINKI VISIEMS DARBINGŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲJŲ METŲ IR GEROS SVEIKATOS BEI DŽIAUGSMO ASMENINIAME GYVENIME.

Roselando Lietuvių Moterų Klubas

Naujųjų metų linkėjimai

VISIEMS GIMINEMS
IR DRAUGAMS ŠIOJE
ŠALYJE IR LIETUVOJE
LINKIU SVEIKŲ
IR LAIMINGŲ
NAUJŲJŲ METŲ.

Alisė Jonikienė

R.D. 3, Box 358,
Kingston, N.Y. 12401

Sveikinu su Žiemos šventėmis ir Naujaisiais metais

visus gimines, draugus ir pažįstamus šioje šalyje ir Lietuvoje velionio brolio visą šeimą.
Visiems linkiu daug laimės!

Martha Plauska

2309 W. 50th Pl., Chicago, Ill. 60609

Sveikinu su žiemos šventėmis ir Naujaisiais 1981 Metais

VISUS GIMINES, DRAUGUS-DRAUGES ir PAŽĪSTAMUS AMERIKOJE ir LIETUVOJE.

Taipgi linkėdama viso gero "Vilnies" darbuotojams.

VALERIA SAMUOLIS
7216 So. Richmond
Chicago, Ill. 60629

Linksmų Žiemos Švenčių ir laimingų Naujų Metų!

Visiems draugams ir pažįstamiems, taipgi ir "Vilnies" personalui.
Visiems linkiu daug laimės ir sveikatos
1980 metais

ADELE WARD
Redford, Michigan

SVEIKINIMAS Žiemos švenčių proga

SVEIKINU SAVO MYLĪMUS GIMINES LIETUVOJE, KANADOJE IR ŠIOJE ŠALYJE. TAIPGI SVEIKINU IDEJOS IR ASMENINIUS DRAUGUS IR LINKIU GEROS SVEIKATOS, DAUG SAULĖTŲ DIENŲ IR RYZTO JŲ SIEKIUOSE.

KAZIMIERA STUKIENĖ

7242 So. Francisco Ave., Chicago, Ill. 60629

Sveikinu su Žiemos šventėmis ir Naujais 1981 metais

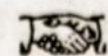
SAVO GIMINES, DRAUGUS, DRAUGES IR PAŽĪSTAMUS AMERIKOJE IR T. LIETUVOJE.

JONAS FEIZA
Ciceo, Illinois

Žiemos švenčių proga

Sveikiname visas savo draugijos nares, jų šeimas, draugus ir bičiulius bei visus pažangius laikraščius ir jų darbuotojus, taipgi visus taiką mylinčius žmones šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Visoms ir visiems linkime laimingų ir darbinių ateinančių metų!

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS

DRAUGIJA ir jos VALDYBA

Chicago, Illinois

Kaip eina "Vilnies" vaju

Tenka pasidžiaugti, kad vaju darbas pradeda išsiūbuoti. Šį kartą jau skelbiame net 16 vaju, stojusių darban. Beveik dvigubai daugiau, negu buvo skelbta praeitą kartą.

Kaip matome, pirmąją detroitietę St. Masytę. Kaip ji, taip ALMK Julia Marazienė, san petersburgietė Julia Andrusis pusėti-

nai punktais per šias dvi savaites pasistūmėjo. Kitų vaju irgi nesnausta.

Tik gaila, kad šiame vaju saraše Scottville, Mich., vajuininkas Raymond Stakėnas pažymėtas, kad "deceased". Jis mirė vaju darbo pradžioje. Kas jo vietą užims, dar nežinom.

Vajuininkai išsiriškio taip:

St. Masytė, St. Clair Shores, Mi	1620
ALMK-Julia Marazas, Chicago, Il	1160
Julia Andrusis, St. Petersburg, Fl	520
Violet Trask, San Leandro, Cal.	320
Elizabeth Margis, Grand Rapids, Mich	280
Frank Vaitkus, Chicago, Il	280
J. Petraus, Cleveland, Ohio	240
Raymond Stakėnas, Scottville, Mich. (Deceased)	200
Anna Bernat, Los Angeles, Cal	160
B. F. Kubilius, Hot Springs, Ar	160
Alvina Strich, Kenosha, Wis	160
J. J. Daujotas, Bend, Ill	80
Magdalen Novitski, No. Miami Beach, Fl	80
John Petkūnas, Worcester, Ma	80
Antonette Račkauskas, Ward Hill, Ma	40
Regina Trakimavicius, Worcester, Ma	40
Raštinė	1560

Didžiausias ačiū vajuininkams ir skaitytojams, kooperavusiems su Administracija

"Vilnies" \$20,000.00 fondui

\$90.00
PETER JOČIONIS, Dearborn, Mi minėdamas 90-tą gimtadienį.

\$25.00
ADELE WARDO, Redford, Mi.
MIKE ir URŠULĖ YUSKO, Dearborn Heights, Mi.

\$20.00
MARY KVETKAS, Miami Beach, Fl.
RAYMOND STAKĖNAS, Scottville, Mi.

\$15.00
JOSEPH HORDAN, Palm Beach Gardens, Fl.

\$10.00
ELIZABETH BARŠKIETIS, Hot Springs, Ar.
NANCY GORDON, Mesa, Az
BESSIE PAVILONIS, Chicago

J. PETRAUS, Cleveland, Oh
PETER STASIUKAITIS, Hot Springs, Ar.
HOUSTON ŽEBRAITIS, Chicago
ADELĖ ZIX, Redlands, Ca.

\$5.00
MRS. G. BERNOTAS, St. Petersburg Beach, Fl.
MRS. K. KORSOK, Tallmadge, Oh
ANNA SLOPIK, Easton, Pa.
JUOZ. ZUTRA, Miami Beach, Fl.

\$4.00
HELEN ŽEKONIS, So. Boston, Ma.

\$3.00
B. RASINS, Chicago, Ill

Buvo \$3,862.00
Įplaukė dabar 292.00
Viso \$4,154.00

"GIMTASIS KRAŠTAS" APIE MARY GRAGER

Būna, sutinki žmogų, kad ir trumpai su juo bendrauji, o tasai išpūdis, netgi pokalbio smulkmenas, išlieka visam gyvenimui. Tokia buvo ir prieš trejus metus viešėjusi Tarybų Lietuvoje pažangaus "Vilnies" laikraščio tuometinė administratorė čikagietė Mary Grager.

Pirmąkart artimai susidūrusi su Tarybų Lietuvos gyvenimu, jos kultūra, M. Grager taip blaiviai, šviesiai viską vertino, taip gražiai lietuviškai kalbėjo (netgi truputį žemaičiuodama), jog nesinorėjo tikėti, kad ji gimė ne Lietuvoje, o užatlantėje, Čikagoje, kur jos tėvai gyveno. Ir dabar skamba M. Grager kalba, beveik žodis žodim pakartota duotame mūsų savaitraščiui interviu, kai ji dalijosi viešnagės išpūdžiais:

"Lietuvą, nors nė karto jos nebuvau mačiusi, per ilgus savo gyvenimo dešimtmečius mylėjau ir visuomet ją nešiojau širdyje kaip lietuvišką žodį, man paliktą mamos ir tėvelio. Dirbdama "Vilnies" laikraščio administratore, dažniausiai apie Lietuvos gyvenimą sužinodavau iš pirmų lūpų ar rašinių . . .

Gaila, kad viešnagės dienos taip greitai prabėgo. Tačiau jų užteko, Vilnis, 1980 lapkričio 27

Mary Grager, buvusi "Vilnies" administratorė

kad suvokčiau, kokius didelius darbus čia nuveikia kiekviena diena. Iki tokio suvokimo, nepamačius Lietuvos, nebūčiau galėjusi pasikelti. Kitaip sakant, Tarybų Lietuva dar gražesnė, kai ją matai savo akimis, kai esi kartu su jos darbščiais ir labai nuoširdžiais žmonėmis."

Darbas "Vilnyje" M. Grager tada skubino grįžti atgal į Amerika. Ji išvyko, ketindama vėl čia atvažiuoti. Deja, jos norams nebuvu lemta išsipildyti.

M. Grager-Mockiūtė gimė Čikagoje, šeimoje, užauginusioje pen-

MISEVIČIAI ATOSTOGAUDAMI NEPAMIRŠTA

LAIKRAŠČIO PAREMTI

Gavome laiškutį nuo Jean ir Richard Misevičių iš London, Canada, rašytą lapkričio 2 d. Jie rašo, kad prekybiniais reikalais vykę į Cleveland, Ohio, ir ta proga sumanė pasidairyti po gražias apylinkes ir miškus. Ypatingai panorę pagrybauti. Pirma stotis buvusi Niagara Falls, Ontario, Canada. Iš čia vykę į Torontą ir į London, Ontario.

Oras buvęs labai puikus. Spalio 30 d. buvę 70 laipsnių F. šilimos, kitas dienas 60 laipsnių ir taip panašiai. Gazolino 5 kvortos kainavo \$1.33 c.

Kanados žmonės labai draugiški ir mandagūs taip, kad laiką praleido nuotaikingai.

Laiške įdėtas čekis sumoje \$60. Rašo, kad iš jų pasimoka už du metus už "Vilnies" prenumeratą, o likę \$40 tai parama "Vilniai".

Jei taip visi nepamirštų "Vilnies" reikalų, kaip nepamiršta draugai Misevičiai, tai laikraščio gyvavimas būtų dar ilgam užtikrintas.

Beje, laiške nerašo, kaip ilgai mano atostogauti.

Nuoširdus jiems dėkui už parėmimą laikraščio. Linkėtina malonių atostogų ir gerai nusiteikusiems grįžti prie pareigų. Vilnietė

K. Danylos laiskas

Brangūs draugai vilniečiai!

Man labai patinka Florida. Mes čia neturėjom žiemos šalčių. Valgau vitaminus. Buvau pas daktarus ir nieko blogo nerado. Skaitau laikraščius iš Lietuvos, nes lietuviškų Amerikos laikraščių dažnai negaunu. Man būtų smagu, jei "Vilnis" ateitų kasdien. Su Vivian ir Zigmantu kasdien žiūrime televiziją. Kai būsiu stipresnis, Zigmantas žada mane nuvežti pas mano gerą draugą Charlie Tamašūną, kuris taip pat 93 metų amžiaus.

Mes gyvenam prie vandens. Žuvų pasigauti galima beveik su kojom. Oras gražus, vakar buvo 86°F., o televizijoje parodė, kad tuo metu Čikagoje buvo tik 43°.

Zigmantas ir Vivian sakė, kad jiems labai patiko tos lietuviškos dainos, kur dainavo tada, kai jie buvo Čikagoje. Jie turi kasetę, tai tas dainas pagroja ir man.

Zig ir Vivian labai užsiėmę. Jie dirba aplink jų apartamentą. Man pagamina valgyti ir gerai mane prižiūri.

Man būtų labai smagu, jeigu jūs visi galėtumėt atvykti Floridon.

Linkiu visiems geros sveikatos— Jūsų geras draugas

K. Danyla
(Mike Biliūnas)

P. VALENTA VĖL DALYVAUJA SUEIGOSE

Spaudoje buvo rašyta, kad drg. P. Valenta buvo rimtai susirgęs ir pergyveno operaciją. Smagu pranešti, kad jis jau pasveiko ir vėl vairuoja automobilį. Jis atvežė žmoną į roselandiečių susirinkimą ir pasimokėjo už laikraščio "Vilnis" prenumeratą \$12 ir dar įteikė paramos laikraščiu \$3.

Smagu buvo matyti jį taip sutvirtėjusį ir gerai nusiteikusį. Nuoširdus dėkui už nepamiršimą paremti laikraščio.

Linkiu būti sveikam ir daugiau nesirgti. J. Urmonienė

MIRĖ LDS NARIAI

Nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 22 d., 1980 m., gavome pranešimus, kad mirė sekami LDS nariai.

Lavon J. Bartash, 64 m., 1-a, Rufford, Me.

Petronė Indrulienė, 87 m., 82 kp., Scranton, Pa.

John Kalwait, 87 m., 1 kp., Ozone Park, N. Y.

John Grušelonis, 92 m., 7 kp., Wilkes-Barre, Pa.

Nellie Rakickas, 82 m., 8 kp., Newark, N. J.

John Yavorski, 67 m., 63 kp., Bend, Ill.

Albert D. Merkis, 62 m., 1-a., Philadelphia, Pa.

Mary Milmontienė, 86 m., 1-a, Chicago Heights, Ill.

Juozas Urbonas, 82 m., 1-a, Rahway, N. J.

Lewis Aitutis, 83 m., 62 kp., So. Boston, Mass.

Mary Grager, 78 m., 72 kp., Chicago, Ill.

James W. Thomson, 88 m., 1-b, Miami, Fla.

MIRĖ IR PALAIDOTA DR. ALDONA ŠLIUPAITĖ

Amerikiečiams žinomo laisvos minties skelbėjo Dr. Jono Šliupo duktė Dr. Aldona Šliupaitė mirė spalio 28 d. Santa Monica, California, suiaukusi 94 m. Jos kūnas buvo sukremuotas, pelenai su urna atvežti į Čikagą ir lapkričio 8 d. palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse prie jos tėvo paminklo. V-tė

**MIRĖ ANTANAS
ANDRIJAUSKAS
"TONY BOY"**

Lapkričio 11 d. mirė plačiai žinomas Čikagos lietuviams, ypač roselandiečiams, Antanas Andrijauskas—"Tony Boy", sulaukęs 87 metų amžiaus. Kūnas buvo pašarvotas Lack (Lackawicz) šermininėje, laidotuvių apeigas tvarkė laidotuvių direktorius Leonard Bukauskas, lapkričio 15 dieną buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse. Antanas Andrijauskas—"Tony Boy" buvo viengungis. Ilgus metus jis gyveno pas roselandiečius Jakus, vėliau iš Roselando išsikėlė. Paskutiniuosius gyvenimo metus ir dienas leido prižiūrimas Aldonos Jakas-Jakienės, lankomas draugų ir pažįstamų.

A. Andrijauskas—"Tony Boy" per ilgą savo gyvenimą pelnė šaunaus pažangiečio ir aktyvaus saviveiklininko vardą. Buvo laikraščio "Vilnius" skaitytojas nuo pat jo pirmo numerio ir duosnus rėmėjas. Tačiau labiausiai buvo žinomas kaip aktyvus saviveiklininkas. Roselando Aido chore stipriu savo bosu balsu dainavo nuo pat choro susiorganizavimo 1908 metais. Choro statytose operetėse yra atlikęs nemažą vaidmenų. Priklausė prie pažangių lietuvių įvairių organizacijų.

Nors daug Antano Andrijausko bendraamžių draugų nebėra gyvųjų tarpe, bet jo idėjos draugų su juo atsiveikinti prisirinko apyplinė šermininės salė. Atsisveikinimo kalbą pasakė S. J. Jokubka, apibūdindamas velionio nueitą gyvenimo kelią ir jo švelnų charakterį. Liūdesio dainas atliko menininkės Estella Bogden ir Valerija Urbikas. Į kapines velionį palydėjo apie dvidešimt automašinių. Sugrįžtuvės buvo Land Mark restorane.

Pažangiems čikagiečiams, ypač buvusiems roselandiečiams, Anta-

no Andrijausko-Tony Boy atminimą laikas negreit užpastys. Jis paliko gilius pėdsakus pažangiam judėjime, ypač saviveikloje per visą Roselando Aido choro gyvavimo. X.

MIRĖ LIETUVIAI

Spalio 27 d. mirė Jokūbas Gendvilas (Gindels), sulaukęs 84 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno daug metų.

Spalio 28 d. mirė Walter Subaitis, sulaukęs senatvės. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 70 metų.

Spalio 28 d. mirė Viktoras Repeika, sulaukęs pusės amžiaus. Gimė Rusijoje, augo Lietuvoje. Į šią šalį atvyko po antrojo pasaulinio karo.

Spalio 28 d. mirė Marija Mickienė-Sulinskaitė, sulaukusi 78 m. a. Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio rajone, Gižių apylinkėje. Rūdos kaime. Šioje šalyje išgyveno 31 metus.

Spalio 28 d. mirė Alfonsas Gailius, sulaukęs 68 m. a. Gimė Lietuvoje, Židikuose. Šioje šalyje išgyveno 31 metus.

Spalio 29 d. mirė Bronė Laurinavičienė-Cicėnaitė, sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje, Švenčionių rajone, Daugeliškio miestelyje. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Spalio 29 d. mirė Izabella Urnėžienė-Tamošaitytė, sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 75 metus.

Spalio 30 d. mirė Barbara Grebliūnienė-Kuraitė, sulaukusi 87 m. a. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 79 metus.

Spalio 30 d. mirė Elzbieta Witkus, sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje. Šioje šalyje išgyveno 70 metų.

Lapkričio 1 d. mirė Kotryna Sabaliauskienė-Slegaitė sulaukusi senatvės. Gimė Lietuvoje, Jurbarke. Šioje šalyje išgyveno 31 metus.

Lapkričio 2 d. mirė Julija Malakauskienė-Steponaitienė, sulaukusi 84 metų. Gimė Lietuvoje, Tauragės rajone, Eržvilke. Šioje šalyje išgyveno 33 metus.

Lapkričio 4 d. mirė Juozas Bagdonas, sulaukęs 62 m. a. Gimė Lietuvoje, Kėdainių rajone, Sirutiškių kaime. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Lapkričio 3 d. mirė Stasys Raudonis, sulaukęs 55 m. a. Gimė Lietuvoje, Mažeikiuose. Šioje šalyje išgyveno 31 m.

Lapkričio 5 d. mirė vienuolė Marija Keidošaitė, sulaukusi senatvės. Vienuole išbuvo 45 metus.

MIRUS

**Antanui Andrijauskui—
"Tony Boy"**

Reiškiamo gilią užuojautą velionio artimiems, bičiuliams, draugams ir pažįstamiems.

Bessie Pavilionis
U. Juodaitienė
Ruth Cogler
Nellie De Schaaf
Louis De Schaaf
John Copin
Adele Copin
Anne Krisiken
Mildred Keller
Emily White
Dick White
Andy Andrijaitis
Anthony Chapas
Estelle Chapas
Estelle Strong
Anna Sileikis
C. Sisevich

J. Sisevich
A. S. Baublis
J. Urmon
V. Wrobel
A. Jokubauskienė
Anna Jokubka
S. J. Jokubka
A. Jakas
A. Vaitkus
F. Vaitkus
S. Baublis
Millie Kancere
D. & V. Yotka
Kay Powell
Tony Powell
Nancy Gordon—Mesa, Az.

John Pateckas
Walter Slench
Charles Yurgon
Estelle Bogden
Valeria Urbikas
Mary Tamkens
Frank Pedzeckas
Alex Matečiūnas
Adele Bacevich
Joy Wainoris
Ben Wainoris
Marcella Wassel
F. & E. Jordan
Barbara Smalelis
Tony Litvin
Matt Bagdonas
John Feiza

MIRUS

**Antanui Andrijauskui—
"Tony Boy"**

Reiškiamo gilią užuojautą velionio artimiems, bičiuliams, draugams ir pažįstamiems.

LLD—79-TA KUOPA
VALDYBA ir NARIAI

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Juozo Kellerio

ST. PETERSBURG, FLORIDA

Lapkričio 18-tą dieną sukaks vieni metai, kaip mirtis atskyrė jį nuo mūsų amžinai.

Namai liūdni ir tykūs
Man vienai be tavęs
Sešėliai slenka nykūs
Per praeitas dienas.

Liūdinti žmona

PAT KELLER

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS

Jonui Stančikui-Stanley

Reiškiamo širdingą užuojautą posūniui Albert Spaches, sūnėnui Alva ir Viola Williams, pusseserei B. Stakauskienei Lietuvoje, bei kitiems giminėms ir draugams.

R. H. Feiferiai
A. Pateckas
Pranė Pfeifer
Lesninkienė
M. Wilkauskienė
H. Siaurienė
Sofija Nagi
J. Andrulienė
Alva Williams
A. Pakalniškienė
W. Dubinskas
Sesutė
B. Jankauskas
A. P. Lukai
P. A. Aleknai
G. Stungis
V. Paulauskas
J. Šarkiūnas
A. Budrienė
F. V. Budrioniai
M. Gružinskienė
E. Kairaitienė
J. Bowman
N. H. Samanick
D. Mikalajūnienė
J. Gresh
Charles Shopis
E. Valley
E. Snarpitnienė
J. Judickas
B. ir M. Brannen
A. Klimavičienė
D. Mikalauskas
A. Lobikis
M. Klišius

J. M. Mileriai
L. Tvaska
W. Dubendris
F. Bunkus
V. Repeka
J. Vaitkus
B. Vaitkienė
J. Dobrow
H. Dobrow
H. Šarkiūnienė
S. V. Kuzmickai
A. M. Raskauskai
M. Repekiene
S. Daraška
J. White
J. T. Lukai
V. Kasper
S. Yuknis
A. Brewer
F. M. Walaitis
F. Mack
Charles Martin
L. Novak
L. Strack
H. Janulytė
W. Duda
E. Dudienė
K. E. Damalakai
J. Greblikas
M. Bulkauskienė
P. Simenienė
F. Kontenis
J. Harmatiuk
Viola Williams
V. V. Bunkai

MIRUS

Monica Cook—Savukaitei

Reiškiamo gilią užuojautą velionės seserei Mildred Fribert-De Vos, jos sūnui ir jo šeimai bei visiems kitiems giminėms ir idėjos draugams-ėms. Žinokite, kad ir mes kartu liūdime.

Nancy Gordon, Mesa, Az.

Tony Litvin
Nellie De Schaaf

Julia Urmon
Louis De Schaaf

Millie Kancere
D. & V. Yotka